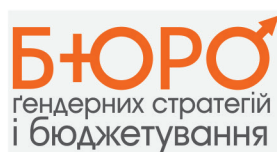

ПІДВИЩЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ НАЦІОНАЛЬНИХ ПЛАТФОРМ ФОРУМУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА В РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ І НЕДИСКРИМІНАЦІЇ

Виконано:

Бюро гендерних стратегій і бюджетування, Україна

У партнерстві з організаціями:

Жіноча Асоціація за раціональний розвиток, Азербайджан

Жіночий ресурсний центр, Вірменія

Організація народної освіти, Білорусь

Жіночий політичний ресурсний центр, Грузія

«Веста» - Багатодітні матері і жінки - підприємщиці Гагаузії, Молдова

ЗМІСТ

Вступ	4	
Резюме	6	
Розділ 1.	Національні механізми забезпечення гендерної рівності: сучасні досягнення та виклики	8
Розділ 2.	Політика гендерної рівності та недискримінації в порядку денному Форуму громадянського суспільства Східного партнерства	19
Розділ 3.	Інтеграція політики гендерної рівності і недискримінації в діяльність національних платформ Форуму громадянського суспільства Східного партнерства (за результатами дослідження)	24
Додатки	29	

Реалізація державної політики гендерної рівності, ліквідація дискримінації за ознакою статі, а також застосування спеціальних тимчасових заходів, спрямованих на усунення дисбалансу в можливостях чоловіків і жінок реалізовувати свої права в значній мірі залежить від ефективності національного механізму забезпечення гендерної рівності (НМГР).

У цьому випадку механізми забезпечення гендерної рівності розглядаються як впорядкована система міжнародних, регіональних і національних організаційних структур державного і суспільного характеру, діяльність яких спрямована на утвердження гендерних принципів у різних сферах соціального життя і забезпечення здійснення вироблених ними гендерних стратегій і відповідної гендерної політики.

Вони отримали свій розвиток після четвертої Всесвітньої конференції зі становища жінок.

Їх діяльність передбачає залучення державних і недержавних акторів, які працюють в рамках різних гілок державної влади (законодавчої, виконавчої та судової) для зміцнення гендерної рівності та розширення прав і можливостей всіх жінок в країні.

Напередодні 10-річчя політики Східного партнерства, Європейський Союз представив оновлену структуру багатостороннього співробітництва, частиною якого є і Форум громадянського суспільства Східного партнерства (ФГС СП), у результаті чого збільшилися можливості для впливу на процес вироблення рішень із боку громадянського суспільства.

Форум посилив свою присутність на різних міжнародних майданчиках Східного партнерства: від участі в засіданнях міністрів закордонних справ СП до роботи на рівні панелей і експертних робочих груп.

Саме нова роль Форуму в системі багатостороннього виміру співробітництва вимагає посилення участі громадянського суспільства в експертному та адвокаційних супроводі політики Східного партнерства як на європейському рівні, так і на національних рівнях держав-партнерів, що і передбачено внутрішньою реформою діяльності Форуму громадянського суспільства. Це також включає в себе і питання гендерної рівності, і протидії дискримінації, які залишаються на порядку денному Європейського Союзу.

У 2020 році світова спільнота відзначає двадцять п'яту річницю проведення Четвертої Всесвітньої конференції зі становища жінок і прийняття Пекінської декларації та Платформи дій (1995 р), а також п'яту річницю прийняття Порядку денного в галузі сталого розвитку на період до 2030 року. У зв'язку з цим, в березні 2020 Комісія зі становища жінок Організації Об'єднаних Націй проведе огляд і оцінку досягнутого прогресу. Тому всім державам на національному рівні пропонується провести комплексні огляди прогресу і проблем, що виникають при імplementації Пекінської декларації та Платформи дій. Ця річниця повинна розглядатися як привід для залучення молодого покоління захисників гендерної рівності та тих, хто залишався в стороні, в центр уваги загальнодержавних зусиль.

При цьому уряди повинні співпрацювати з відповідними зацікавленими сторонами на всіх рівнях підготовки до огляду 2020 року, щоб скористатися їхнім досвідом і знаннями. Об'єднавшись, уряд і громадянське суспільство можуть подолати і викоринити першопричини гендерної нерівності та намітити шлях до істинного і дійсного рівності, в якому будуть відображені рівні права і можливості для жінок і дівчат¹.

¹ Керівництво по комплексному огляду на національному рівні. ООН-жінки, вересень 2018 р https://www.unece.org/fileadmin/DAM/RCM_Website/Guidance_note_Russian.pdf

Дану публікацію варто розглядати як внесок гендерно-орієнтованих організацій, що працюють в рамках національних платформ Форуму громадянського суспільства Східного партнерства, в огляд і оцінку досягнутого прогресу. По суті це резюме аналітичного дослідження, проведеного в рамках проекту «Підвищення потенціалу національних платформ Форуму громадянського суспільства Східного партнерства в реалізації гендерної політики - відповідно до результатів Східного партнерства до 2020 року», який був реалізований партнерськими організаціями завдяки ре-грантинговій підтримці Секретаріату Форуму громадянського суспільства Східного партнерства (в рамках грантового контракту з Європейською комісією) 2018 року - для національних платформ - членів ФГС СП.

У цілому публікація покликана ознайомити читача з національними механізмами гендерної рівності країн Східного партнерства та забезпечити огляд можливостей національних платформ ФГС СП у просуванні політики гендерної рівності в своїх країнах (включаючи діяльність в рамках НМГР).

Ми очікуємо, що ефективна гендерна політика і практика в країнах СП дозволить національним платформам плідно реалізовувати заходи, засновані на потребах жінок і чоловіків, і сприяти забезпеченню гендерної рівності в рамках ФГС і країн у цілому.

Публікація складається з 3-х розділів.

Перший розділ присвячений огляду національних механізмів гендерної рівності, як системи, що визначає особливості державної гендерної політики.

Другий розділ відображає гендерні аспекти діяльності національних платформ ФГС СП.

У третьому розділі містяться результати дослідження, проведеного в рамках проекту, з розробленими рекомендаціями щодо гендерних політик і практик.

Автори публікації висловлюють щире подяку представництву Секретаріату ФГС СП і країн-партнерів, завдяки яким проведено дане дослідження.

Дослідження «Підвищення потенціалу національних платформ Форуму громадянського суспільства Східного партнерства в реалізації гендерної політики - відповідно до результатів Східного партнерства до 2020 року» було проведено партнерами проекту - представництвом гендерних підгруп національних платформ ФГС СП на рівні всіх 6 країн Східного партнерства.

Головна ідея - зробити свій внесок у досягнення цілей, визначених у спільному робочому документі «Східне партнерство - 20 показників результативності до 2020 р.».

При цьому у фокусі дослідження були механізми і стратегії досягнення рівності жінок і чоловіків, що є однією з основних цінностей ЄС в цілому і політики Східного партнерства, зокрема.

У тексті Спільної декларації за результатами саміту Східного партнерства у Брюсселі (листопад 2017 р.) виражається відданість ідеї рівності між чоловіками і жінками і сприяння розширенню можливостей жінок, а також акцентується увага на «важливості побудови активного громадянського суспільства та забезпечення гендерної рівності для вивільнення повного економічного і соціального потенціалу всього суспільства, прискорення економічного розвитку і зміцнення соціальної згуртованості» (п. 5). Крім того, мета «Гендерна рівність і недопущення дискримінації» є наскрізною метою спільного робочого документа «Східне партнерство - 20 показників результативності до 2020 р.», який є своєрідною дорожньою картою розвитку Східного партнерства.

Метою дослідження став огляд гендерних політик і практик України, Азербайджану, Вірменії, Білорусі, Грузії та Молдови, а також надання рекомендацій щодо посилення гендерних політик і практик з урахуванням виявлених прогалин в контексті діяльності національних платформ Форуму громадянського суспільства Східного партнерства.

Дані рекомендації були адресовані національним платформам Форуму громадянського суспільства Східного партнерства, національним владам і всім зацікавленим сторонам. Дослідження було презентовано на міжнародній конференції в Києві (11-13 жовтня 2018 р.), а також на засіданнях круглих столів, які відбулися в кожній країні Східного партнерства.

Результати дослідження показали, що за останні роки країни Східного партнерства стали більш прихильними принципам гендерної рівності та недискримінації та прийняли ряд заходів щодо вдосконалення національних правових рамок в контексті конституційних та правових реформ. Так, конституції всіх країн містять чіткі положення, що забороняють дискримінацію та гарантують рівне становище для всіх, незалежно від статі, раси, національності, мови, релігії, соціального походження, політичних переконань, особистого і соціального статусу. Вірменія, Азербайджан, Грузія, Молдова та Україна ухвалили закони про рівні права жінок і чоловіків. На додаток до цих законів були прийняті і інші законодавчі акти, наприклад, закони про боротьбу з дискримінацією, а також закони, спрямовані на вирішення питань запобігання домашньому насильству та / або протидії торгівлі людьми.

Для ефективної реалізації державної політики щодо забезпечення гендерної рівності та поліпшення становища жінок країни Східного партнерства прийняли національні стратегії / плани дій і державних програм. Разом з тим слід зазначити, що політика, що реалізується в країнах Східного партнерства, має виражений патерналістський підхід до жінок, підкреслюючи їх роль в сім'ї, материнство і соціальний захист. Тому країнам Східного партнерства для підвищення ефективності діяльності НМГР необхідно зосередити увагу на посиленні інституціональних механізмів структурами, які в більшій мірі будуть відповідати міжнародним вимогам, встановленим в Пекінській платформі дій.

Іншим важливим аспектом просування гендерної рівності є необхідність більш активного залучення громадянського суспільства, неурядових організацій в діяльність національних механізмів забезпечення гендерної рівності. У цьому контексті посилення ролі національних платформ Форуму громадянського суспільства Східного партнерства в діяльності НМГР на рівні своїх країн може розглядатися як пріоритетне завдання на найближчий час.

При цьому Форум громадянського суспільства Східного партнерства слід розглядати як платформу для громадянського суспільства і діалогу, метою якого є просування європейської інтеграції, сприяння реформам і демократичним змінам.

З огляду на все вище викладене, визначається важливість інтеграції гендерних аспектів у діяльність національних платформ ФГС Східного партнерства.

РОЗДІЛ 1

НАЦІОНАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ: СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ТА ВИКЛИКИ

Після четвертої Всесвітньої конференції зі становища жінок на додаток до існуючих на національному рівні заходів з гендерної рівності в багатьох країнах отримали розвиток національні механізми забезпечення гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок.

Відповідно до пункту 201 Платформи дій «національний механізм щодо поліпшення становища жінок є центральним підрозділом з координації політики всередині уряду».

Необхідні умови для його ефективного функціонування включають в себе «розташування на найвищому рівні в уряді», що може забезпечити «можливість впливати на розвиток всіх напрямків державної політики».

З цієї точки зору, національний механізм забезпечення гендерної рівності - це більше, ніж просто агентство для здійснення політики щодо поліпшення становища жінок.

Його основна функція полягає в тому, щоб послідовно впроваджувати гендерне законодавство і проводити моніторинг його застосування.

Створення інституційних механізмів забезпечення гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок не може бути відокремлене від загального процесу демократизації, державного будівництва і політичних реформ в країні.

Вони можуть включати в себе:

- національний механізм щодо поліпшення становища жінок в уряді (наприклад, міністерство, департамент);
- міжвідомчі органи (цільові групи / робочі групи / комісії або аналогічні механізми);

- консультативні органи (включаючи участь багатьох зацікавлених сторін);

- омбудсмен з питань гендерної рівності;

- парламентський комітет;

- та ін.

При цьому умови, необхідні для ефективного функціонування подібних національних механізмів, включають в себе:

- підпорядкованість такого механізму посадовій особі максимально високого рівня в уряді - міністра або члена кабінету;

- наявність інституційних механізмів або процесів, які сприяють, коли це необхідно, децентралізованого планування, здійснення і контролю з метою залучення неурядових і громадських організацій з низового рівня і вище;

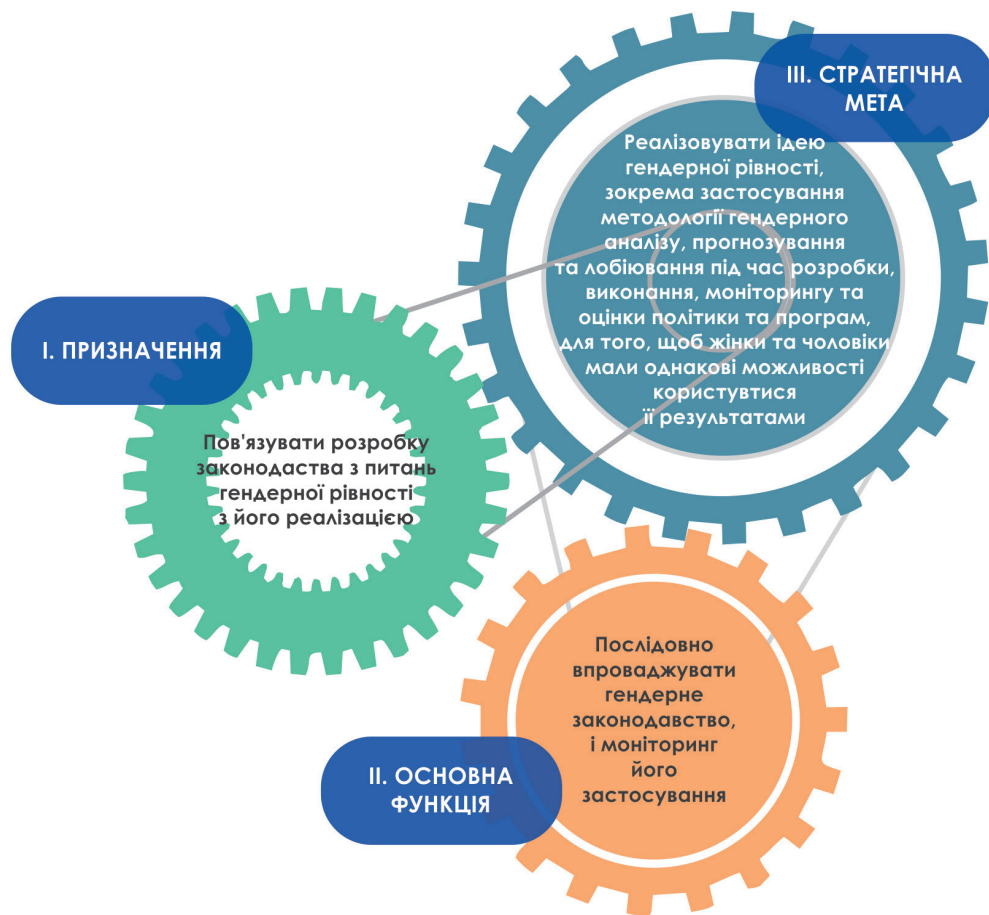
- наявність достатнього обсягу ресурсів з точки зору бюджетних коштів і забезпечення кадрами;

- можливість здійснення впливу на розробку урядом політики у всіх областях.

Беручи до уваги положення Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, а також Платформу дій, країна сама розробляє власний національний механізм забезпечення гендерної рівності.

При цьому у всіх країн визначальними будуть [структура і мандат національного механізму](#). Так, національні механізми можуть відрізнятися за своєю структурою.

Як правило, вони включають національний рівень (як законодавчу, так і виконавчу владу), а також представлені на регіональному та місцевому рівні.

Призначення, основна функція та стратегічна мета НГМ

Приклад України

Стаття 12 «Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування» Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» містить положення, що стосуються формування та функціонування інституційного механізму забезпечення гендерної рівності на національному та регіональному рівнях.

Такий інституційний механізм в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування забезпечується роботою уповноважених осіб, консультативно-дорадчих органів, радників з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, відповідальних структурних підрозділів.

Завдяки наявності та роботі інституційних механізмів органи виконавчої влади та місцевого самоврядування здатні реалізовувати покладені на них повноваження та завдання, в межах своєї компетенції, щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, визначених Законом (стаття 12).

Національні механізми забезпечення гендерної рівності (НГМ, базова структура)

ОРГАНИ ВИЩОЇ ЗАКОНОДАВЧОЇ І ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Всі країни Східного партнерства створили парламентські структури, такі як коміте-ти, підкомітети, комісії і підкомісії.

У деяких країнах ці парламентські структури мають явний акцент на гендер-ну рівність, а в деяких вони мають справу з «жіночими питаннями» в рамках більш ши-роких портфелів.

Також багато країн створили міжфрак-ційні парламентські об'єднання, що скла-даються з парламентаріїв як чоловіків, так і жінок, а також групи і мережі жінок-пар-ламентаріїв. Ці формальні і неформальні механізми здійснюють адвокацію, включен-ня і моніторинг гендерних питань в законах і політиці, а також беруть участь в роботі по мобілізації підтримки виборців для забез-печення гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок.

У ряді країн створені також інститути ом-будсменів (Уповноважені з прав людини), а також урядові уповноважені з питань ген-дерної рівності (як, наприклад, в Україні).

Ці інститути створені практично у всіх країнах регіону СП (крім Білорусі), або як повністю незалежні органи, або під егідою парламенту.

У більшості країн вони розглядаються як частина НМГР.

Також існує досвід створення рад або національних комісій, які мають Консульта- тивний статус при уряді.

Вони, як правило, мають широкі повно-важення, в їх склад входять представники як урядових, так неурядових організацій.

Приклад України

Національний механізм забезпечення гендерної рівності в Україні складається з Верховної Ради України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Кабінету Міністрів України, спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування та визначених у їх складі уповноважених осіб (координаторів) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, громадських об'єднань. Кожен з цих органів впливає на процеси управління в сфері гендерної політики в межах своїх повноважень, визначених Конституцією України, статтями 8-14 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».

Верховна Рада України в сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: визначає основні принципи гендерної політики держави; застосовує у законодавчій діяльності принцип забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; в межах, передбачених Конституцією України здійснює парламентський контроль за виконанням законодавчих актів з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

10 грудня 2014 року рішенням Комітету Верховної Ради України з прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин створений і функціонує Підкомітет з питань гендерної рівності та недискримінації. Діяльність вищезгаданого Підкомітету спрямована на розробку і вдосконалення законодавчих механізмів забезпечення гендерної рівності та недискримінації, а також адаптацію національного гендерного законодавства до міжнародних стандартів.

Крім цього, 9 грудня 2014 року було створено добровільне об'єднання народних депутатів України - Міжфракційне депутатське об'єднання «Рівні можливості» з метою підтримки гендерної рівності, об'єднання зусиль законодавчої і виконавчої влади та громадського сектору задля захисту прав жінок, створення рівних можливостей на практиці у політичній, культурній діяльності, у здобутті освіти, професії, а також адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

Кабінет Міністрів України є вищим органом виконавчої влади в сфері забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків та жінок.

7 червня 2017 року для посилення координації органів виконавчої влади, а також практичного утвердження принципу гендерної рівності в усі сфери життєдіяльності суспільства, постановою Кабінету Міністрів України № 390 введено посаду Урядового уповноваженого з питань гендерної політики. Основними завданнями Урядового уповноваженого, зокрема є: проведення моніторингу щодо врахування Кабінетом Міністрів України принципу гендерної рівності при прийнятті нормативно-правових актів; співробітництво і взаємодія з громадянським суспільством з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства.

Спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади, який формує і реалізує державну політику щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків є Міністерство соціальної політики.

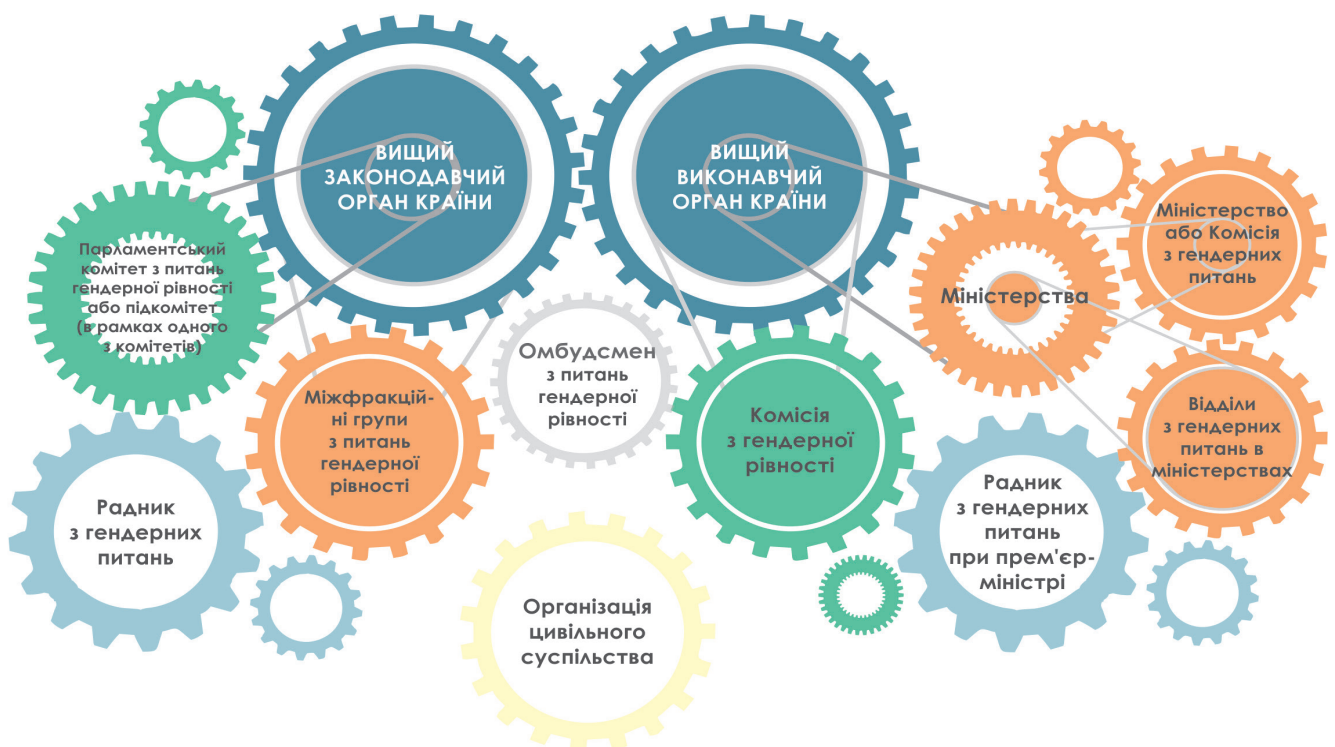
В структурі Міністерства соціальної політики України діє Директорат соціальних послуг та євроінтеграції, основними завданнями якого в сфері забезпечення рівних прав

та можливостей жінок і чоловіків, є: формування державної політики на основі постійного аналізу стану справ у вищезгаданій сфері; здійснення моніторингу та оцінки результатів реалізації державної політики; а також забезпечення нормативно-правового регулювання². При цьому в складі функціонує **Експертна група з питань протидії торгівлі людьми, домашнього насильства, гендерної рівності**. Також в структурі Міністерства соціальної політики України діє **Відділ з питань гендерної політики** (не входить до складу вищезгаданого Директорату і не підпорядковується йому), який формує і реалізує державну політику щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Грунтуючись на даних дослідження офісу Урядової уповноваженої з питань гендерної політики «Інституційний механізм формування і реалізації державної політики забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» (грудень 2018 р.), Відповідальні структурні підрозділи існують в 23 центральних органах виконавчої влади, з них в міністерствах - 10; в ЦОВВ, діяльність яких спрямовується КМУ через міністра, - 9; в ЦОВВ, діяльність яких спрямовується КМУ, - 5. Міністерство внутрішніх справ України, Національна гвардія України, Міністерство соціальної політики України включили спеціально уповноважені підрозділи з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в структуру органу.

Уповноважені особи (координатори) з питань забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків визначені в 63 ЦОВВ.) Виконання обов'язків координатора покладено на одного із заступників міністра, заступника керівника іншого органу виконавчої влади (з них: 14 жінок і 49 чоловіків). Проте, всупереч приписам Закону від 08.09.2005 №2866-IV та Указу Президента України «Про вдосконалення роботи центральних і місцевих органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 25.07.2005 №1135 / 2005, 13 центральних органів виконавчої влади не мають координаторів з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

²Положение о Директорате социальных услуг и евроинтеграции, утверждённое приказом Министерства социальной политики Украины от 14.09.2017 №1460

Невід'ємною частиною національних механізмів забезпечення гендерної рівності є консультативно-дорадчі органи та дадники з гендерних питань. До них відносяться: громадські ради, експертні та робочі групи, мережі експертів тощо, які працюють при ЦОВВ. Це багатосторонні консультативні органи, що складаються з представників галузевих міністерств, дослідників і представників громадянського суспільства під головуванням заступника прем'єр-міністра або іншого високопоставленого чиновника уряду. Ці органи створюються на постійній або тимчасовій основі з метою надання консультацій з питань політики. Також їх завдання - забезпечувати координацію і / або контроль за здійсненням державної політики щодо поліпшення становища жінок та просування гендерної рівності.

До їх складу, як правило, входять представники міністерств (на рівні заступника міністра), національні експерти, вчені, представники громадянського суспільства, неурядових та міжнародних організацій.

Такі ради були створені у всіх країнах, однак в деяких випадках вони створювалися саме для вирішення тільки гендерних питань, або ж включали питання гендерної рівності в рамках більш широких портфелів (наприклад, Міжвідомча рада з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми в Україні або Міжвідомча комісія з питань гендерної рівності, насильства по відношенню до жінок і насильству в сім'ї в Грузії).

Приклад України

У вересні 2007 року при Кабінеті Міністрів України було створено [Міжвідомчу раду з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми](#), одним з основних завдань якої є сприяння реалізації ефективній державній політиці з питань гендерної рівності (постанова Кабінету Міністрів України від 05.09.2007 № 1087).

Консультативно-дорадчі органи існують в 8 ЦОВВ (12%), з них 7 в міністерствах: Міністерство економічного розвитку та торгівлі; Міністерство закордонних справ України; Міністерство оборони України; Міністерство освіти та науки України, Міністерство соціальної політики України; Міністерство фінансів України; Міністерство юстиції України та 1 в ЦОВВ, діяльність яких спрямовується міністром (Державне агентство з питань кіно).

За формами організації консультативно-дорадчі органи включають: громадські ради (3), робочі групи (5), експертні ради (1), а також мережу контактних осіб, створену в Міністерстві внутрішніх справ.

Створення консультативно-дорадчих органів при ЦОВВ дозволяє залучати широке коло фахівців, експертів під час розробки, впровадження, моніторингу та аналізу державної політики, тому існування лише 8 консультативно-дорадчих органів в міністерствах та інших ЦОВВ обмежує такі можливості.

[Радники з гендерних питань](#) призначені в 11 центральних органах виконавчої влади. У 5-ти міністерствах: Міністерстві внутрішніх справ України, Міністерстві оборони, Міністерстві освіти і науки, Міністерстві охорони здоров'я та Міністерстві з питань тимчасово окупованих територій і внутрішньо переміщених осіб.

Центральні органи виконавчої влади, діяльність яких спрямовується через міністрів: Державна прикордонна служба України та Національна гвардія України, Державне агентство автомобільних доріг, Державна архітектурно-будівельна інспекція та одна людина в ЦОВВ. ЦОВВ, діяльність яких спрямовується КМУ: Державний комітет телебачення і радіомовлення України, Національне агентство України з питань запобігання корупції. Загальна кількість призначених радників 25 (МВС - 3, Міноборони - 13).

НМГР: ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНІ МЕХАНІЗМИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

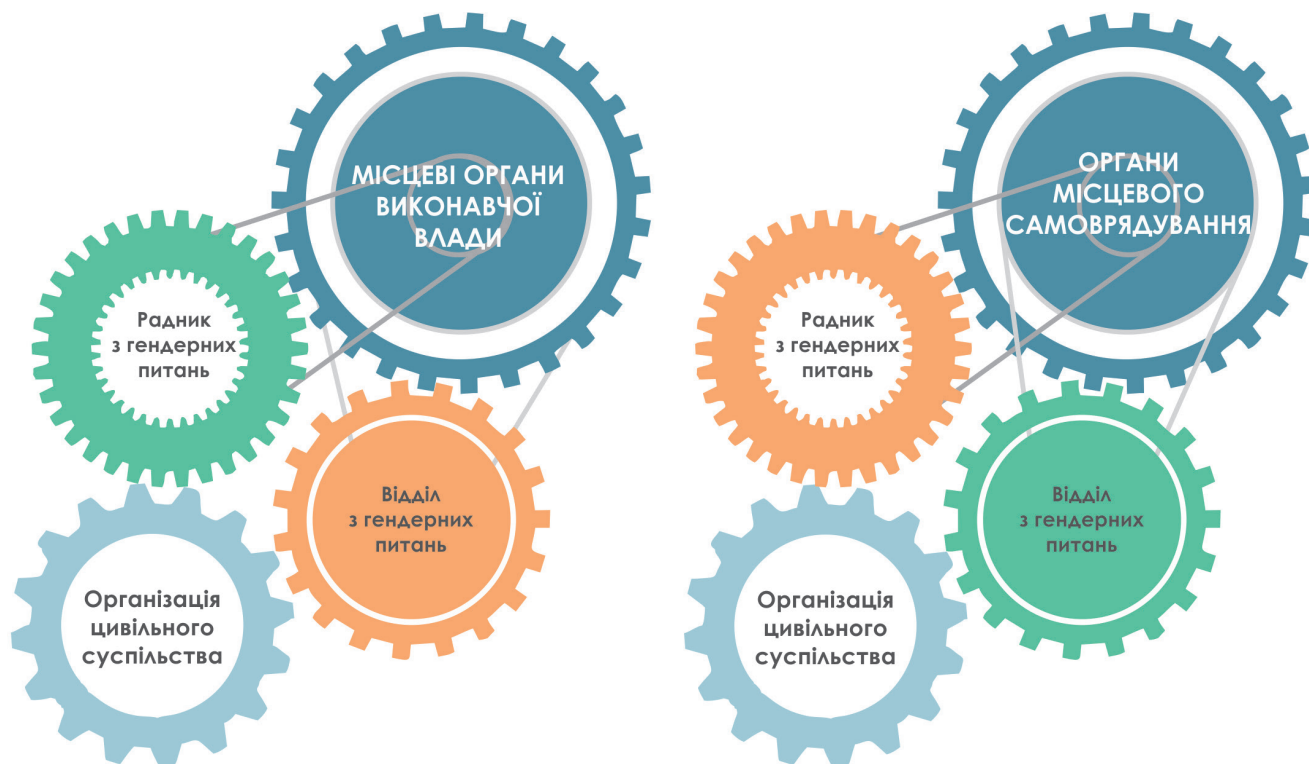
Майже у всіх країнах національні механізми забезпечення гендерної рівності мають структури не тільки на центральному, але й на місцевому рівні.

Децентралізовані механізми на місцевому рівні створюються в органах державного управління, муніципалітетах і на рівні місцевих рад. Їх структура в цілому наближена до структури, яка створена на державному рівні. Серед таких структур можна виділити директорати, відділи з питань гендерної рівності та уповноважених (координаторів) в ключових міністерствах та інших державних установах. Децентралізовані підрозділи створені у всіх країнах Східного партнерства. У деяких країнах система йде вертикально до рівня місцевої громади (наприклад, в Грузії, Молдові та Україні).

Для координації між усіма зацікавленими сторонами на місцевому рівні можуть бути призначені **гендерні уповноважені** (або координатори).

Вони можуть бути призначені як на рівні галузевих міністерств, так і в державних адміністраціях і органах місцевого самоврядування. Також в ключових міністерствах і органах виконавчої влади та місцевого самоврядування можуть бути призначені **радники з гендерних питань**. Примітно, що гендерні уповноважені і радники сьогодні працюють в областях політики, які до недавнього часу вважалися гендерно нейтральними (закордонних справ, оборони, безпеки, юстиції, фінансів та інші). Крім того, в органах державного управління, як на центральному, так і на місцевому рівні можуть створюватися робочі групи з питань гендерної рівності. Ефективною є робота гендерних ресурсних центрів, жіночих рад і мобілізованих жіночих груп на рівні громад.

Резюмуючи загальну структуру НМГР, виходячи з досвіду країн Східного партнерства, перераховані нижче установи можна розглядати як прогресивні для діяльності національних механізмів забезпечення гендерної рівності:

НМГР: Децентралізовані механізми ГР
на місцевому рівні

- парламентські комітети і комісії в законодавчій гілці влади в національному парламенті і на місцевому рівні;
- інститути омбудсменів, а також урядові уповноважені з питань гендерної рівності;
- багатосторонні консультативні органи, що складаються з представників галузевих міністерств, дослідників і представників громадянського суспільства під головуванням заступника прем'єр-міністра або іншого високопоставленого чиновника уряду;
- гендерні уповноважені (координатори) в галузевих міністерствах, державних адміністраціях і органах місцевого самоврядування;

- директори, відділи з питань гендерної рівності та одиниці в ключових міністерствах та інших державних установах;
- радники з гендерних питань в ключових міністерствах і децентралізованих органах;
- робочі / координаційні групи з питань гендерної рівності в галузевих міністерствах, а також в органах державного управління, як на центральному, так і на місцевому рівні;
- гендерні ресурсні центри за підтримки органів управління на місцевому рівні, жіночі ради та жіночі групи на рівні місцевих громад.

Приклад України

В Україні **структурні підрозділи, відповідальні за реалізацію гендерної політики** існують в 25 обласних державних адміністраціях.

Найчастіше це:

- департаменти соціального захисту населення (19 регіонів);
- Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту - 5;
- Київська ОДА - Служба у справах дітей та сім'ї.

Управління та відділи місцевих органів виконавчої влади забезпечують реалізацію на відповідній території державної політики з питань стану жінок та підвищення їх ролі в суспільстві, рівних можливостей для участі жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства.

Координатори з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків визначені у 17 областях України (з них: 4 жінки і 13 чоловіків).

У 24 обласних державних адміністраціях діють консультативно-дорадчі органи з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми. Вони утворені та працюють за аналогією з Міжвідомчою радою з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми

Радники з гендерних питань на громадських засадах призначено у 15 обласних державних адміністраціях: Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Луганська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Чернігівська, м. Київ.

³Там само

МАНДАТ І ФУНКЦІЇ НМГР

Пекінська платформа дій зазначає, що завдання національного механізму забезпечення гендерної рівності полягає в тому, щоб надавати уряду в цілому підтримку в справі обліку гендерної проблематики у всіх областях політики. На практиці це може передбачати такі дії:

- формування законодавства з питань гендерної рівності та контроль за його виконанням;
- забезпечення ефективного функціонування інститутів, відповідальних за реалізацію гендерної політики в державі;
- забезпечення розробки спеціальних програм, проектів і планів дій з питань гендерної рівності;
- забезпечення поліпшення становища жінок, зміцнення потенціалу жінок і їх рівний доступ до всіх областей і секторів;
- проведення досліджень і навчання з питань забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків та жінок;
- розробка надійних статистичних даних та інших інструментів моніторингу та методів оцінки.

Функціонування національних механізмів забезпечення гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок завжди тісно пов'язане з політичним, соціальним, економічним і інституційним контекстом країни.

Саме тому в різних країнах національні механізми створюються з різними мандатами, які і визначають їх повноваження.

Однак ключова роль створення національних механізмів полягає в координації діяльності різних інституцій і розвитку співробітництва між ними для досягнення гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок. З цією метою НМГР використовують подвійну стратегію обліку гендерної проблематики, яка передбачає:

- конкретні заходи політики і дії, в тому числі, коли це необхідно, позитивні дії з метою забезпечення фактичної гендерної рівності та поліпшення становища жінок;

- моніторинг, координацію та оцінку процесу обліку гендерної проблематики у всіх стратегіях і програмах⁴ з тим, щоб гендерний чинник був включений в усі політики і на всіх рівнях.

При цьому треба враховувати, що до спеціальних заходів в гендерній політиці відносять законодавство, або позитивні заходи (наприклад, квоти).

Мета цих заходів полягає у вирішенні конкретних проблем: таких, як різниця в оплаті праці, недостатнє представництво жінок в певних сферах зайнятості тощо (наприклад, 20% квота у Виборчому кодексі Вірменії, 40% квота серед членів уряду і кандидатів в партійних списках Молдови, або квоти в фінансовому секторі Грузії).

У більшості країн Східного партнерства національні механізми забезпечення гендерної рівності зосереджуються на наступних загальних областях:

- розробка та здійснення національних планів дій та державних програм, спрямованих на поліпшення становища жінок і забезпечення гендерної рівності;
- координація і контроль за виконанням законів гендерної рівності, національних планів дій, міжнародних договорів;
- проведення гендерно чутливих досліджень, моніторингів та оцінок;
- пропаганда в області гендерної рівності та питань, пов'язаних з жінками, сім'єю та іншими супутніми темами;

⁴Recommendation CM/Rec(2007)17 of the Committee of Ministers to member states on gender equality standards and mechanisms https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805d4aa3

- координація з усіма урядовими і неурядовими організаціями, що працюють з гендерних питань;
- нарощування потенціалу та підготовка кадрів.

Серед найважливіших стратегій роботи, які НМГР використовують в своїх країнах:

- стратегія адресних заходів, яка включає також тимчасові спеціальні заходи;
- правові реформи для сприяння гендерній рівності та розширенню прав і можливостей жінок (наприклад, закони про запобігання насильству в сім'ї, про протидію торгівлі людьми);
- збирання гендерно чутливих даних і розвиток гендерної статистики.

Результати дослідження також підкреслили важливість партнерства, координації та взаємодії між різними учасниками національних механізмів.

Крім того, важливим фактором в загальному прогресі в досягненні цілей гендерної рівності в усіх країнах визначено співробітництво між державою і громадянським суспільством. У цьому контексті посилення ролі національних платформ Форуму громадянського суспільства Східного партнерства в діяльності НМГР на рівні своїх країн може розглядатися як пріоритетне завдання на найближчий час. Тому країнам Східного партнерства для підвищення ефективності діяльності НМГР необхідно зосередити увагу на посиленні інституціональних механізмів структурами, які в більшій мірі будуть відповідати міжнародним вимогам, встановленим в Пекінській платформі дій. Іншим важливим аспектом є необхідність більш активного залучення громадянського суспільства, неурядових організацій в діяльність національних механізмів.

Приклад України

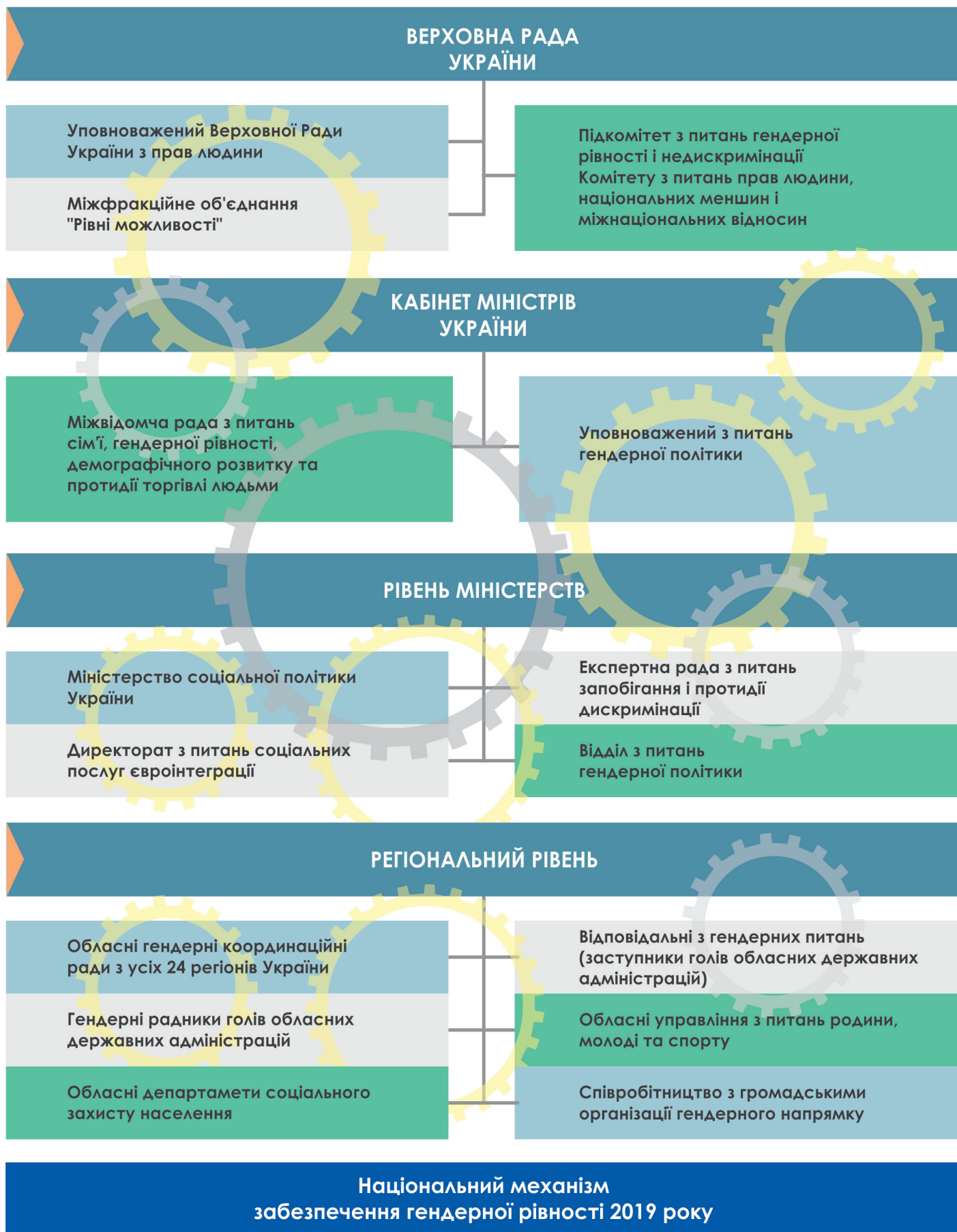
Національний механізм забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні передбачає законодавче врегулювання імплементації гендерної політики в усі сфери життєдіяльності суспільства та відповідно до статті 7 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08.09.2005 № 2866-IV.

Частина друга статті 7 Закону зазначає, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, підприємства, організації та установи, громадські об'єднання сприяють збалансованому представництву статей в управлінні та прийнятті рішень. Для досягнення мети цього Закону у своїй діяльності вони можуть застосовувати позитивні дії.

Пріоритети державної політики гендерної рівності визначені у:

- Національному плані дій щодо виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2020 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 №113-р);
- Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків на період до 2021 року (постанова Кабінету Міністрів України від 11.04.2018 №273);
- Національний план дій щодо виконання рекомендацій, викладених в заключних зауваженнях Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок до восьмої періодичної доповіді України про виконання Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок в період до 2021 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.09.2018 № 634-р).

Таким чином, станом на 2019 р. структура Національного механізму забезпечення гендерної рівності в Україні виглядає наступним чином:

РОЗДІЛ 2

ПОЛІТИКА ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ТА НЕДИСКРИМІНАЦІЇ В ПОРЯДКУ ДЕННОМУ ФОРУМУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА

Справжній потенціал Східного партнерства проявиться лише за активної участі громадянського суспільства, яке покликане виконати три функції: контролювати, вводити і розвивати різні проекти.

*Карл Більдт, Міністр закордонних справ Швеції,
Форум громадянського суспільства Брюссель,
16 листопада 2009 р.*

Східне партнерство - одна з найважливіших стратегічних ініціатив Європейського союзу, націлена на посилення двосторонніх відносин між ЄС та східними партнерами (Вірменія, Азербайджан, Білорусь, Грузія, Молдова та Україна). Початок Східного партнерства було покладено на Празькому саміті СП в травні 2009 р. Головною метою цієї ініціативи було задекларовано «створення необхідних умов для прискорення політичної та економічної інтеграції між Європейським союзом і зацікавленими країнами-партнерами» шляхом сприяння політичним та соціально-економічним реформам в країнах-учасниках Східного партнерства.

Реформи найбільш ефективні, якщо вони проводяться на всіх рівнях влади і охоплюють всі сфери політики, що забезпечують чітке функціонування держави⁵. При цьому інститути громадянського суспільства, і особливо неурядові організації, грають все більш значущу роль у впровадженні реформ і ефективний контроль політичних дій. Форум громадянського суспільства Східного партнерства - це унікальна багаторівнева регіональна платформа громадянського суспільства, метою якої є просування європейської інтеграції, сприяння реформам і демократичним змінам в країнах Східного партнерства.

ФГС СП служить платформою для громадянського суспільства і міжособистісного спілкування даної ініціативи, покликаної зробити європейську інтеграцію реальнішою для громадян країн Східного партнерства.

Місія Форуму полягає в тому, щоб сприяти і зміцнювати активну і експертну участь громадянського суспільства в Східному партнерстві і в східному вимірі політики зовнішніх зв'язків ЄС.

На національному рівні ФГС СП спрямований на зміцнення різноманітності і плюралізму публічного дискурсу та формування політики в країнах Східного партнерства шляхом забезпечення підзвітності урядів і заохочення основних свобод, демократії участі та прав людини. ФГС СП досягає своїх цілей за допомогою:

- реалізації флагманських проектів, які відстежують і сприяють демократичним перетворенням в регіоні Східного партнерства;
 - надання прямого вкладу та подання письмових висновків і рекомендацій на ранніх етапах розробки політики як в країнах східних партнерів, так і в ЄС;
 - проведення пропагандистських кампаній в критичні моменти;
 - моніторингу виконання зобов'язань і угод, укладених між ЄС та країнами-партнерами в рамках Східного партнерства.
- Слід зазначити, що завдяки Форуму громадянського суспільства має можливість впливати на міждержавний рівень прийняття рішень, а також виконувати роль контролю і моніторингу ходу взаємодії між ЄС і країнами-партнерами. Зокрема, взаємодія Форуму громадянського суспільства з багатосторонніми структурами (тематичними платформами, міністерськими зустрічами, самітами) Східного партнерства передбачає:
- участь в обміні досвідом, знаннями і передовими методами;
 - доступ до робочих документів платформ і / або міністерських зустрічей;

⁵Восточное партнерство. - Режим доступа http://fundacijanowydom.org/wp-content/uploads/2015/09/Partnerstwo-Wschodnie_MSZ-PW-RU.pdf

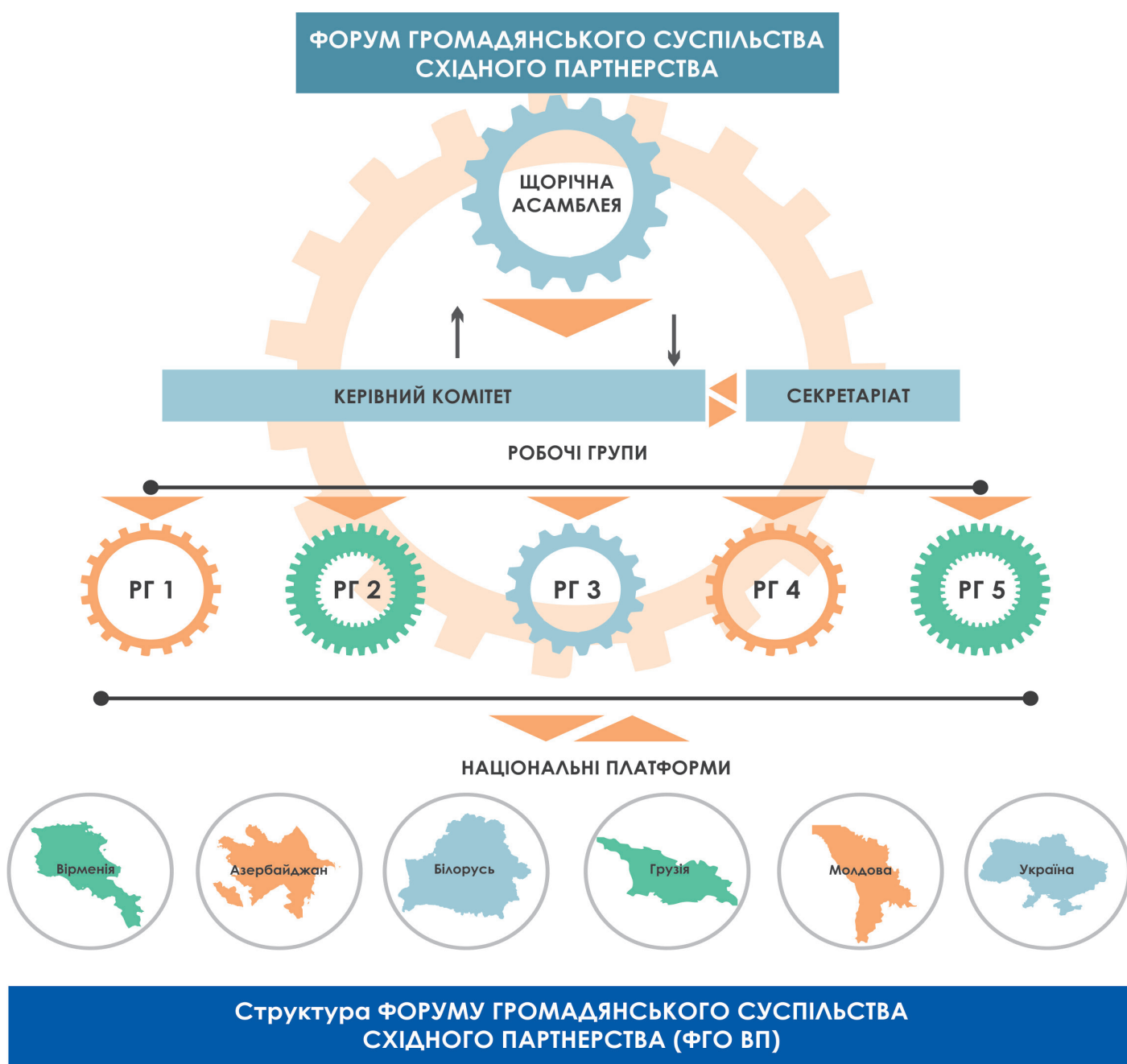
- надання консультацій та рекомендацій платформ;
- моніторинг, контроль і оцінку діяльності платформ, можливо, зі складанням офіційних звітів;
- письмовий виклад думок і позицій, обов'язкових для розгляду в ході роботи відповідних тематичних платформ і / або на міністерських зустрічах;
- відвідування представниками Форуму зустрічей по платформах, міністерських зустрічей і самітів Східного партнерства.

Оцінка реалізації стратегії ФГС СП за 2015-17 рр. демонструє, що Форум зумів зарекомендувати себе як цінний учасник СП.

Він являє собою представницький орган громадянського суспільства, що заслуговує на довіру, консолідує думку, виражає експертну думку і транслює її відповідальним особам.

При цьому ФГС СП в повному обсязі використовує свій потенціал, внаслідок складної організаційної структури, яка в повному обсязі відповідає цілям, які Форум ставить перед собою.

Структура ФГС СП включає Генеральну Асамблею, Керівний комітет, Секретаріат Керівного комітету, робочі групи, Координаторів ЄС, національні платформи з аналогічною структурою на рівні своїх країн.

Генеральна Асамблея - це ключова щорічна подія, на якій затверджуються положення, постанови та нормативні акти Форуму.

Асамблея є вищим органом, який приймає рішення в рамках ФГС.

Керівний комітет - це представницький орган ФГС СП, правління ФГС СП. Обов'язки Комітету: представляти Форум на вищих рівнях в країнах СП і ЄС, розробляти концепцію розвитку ФГС і пріоритетів його діяльності, адвокатувати від імені Форуму важливі питання.

Секретаріат Керівного комітету - це виконавчий орган, підзвітний Керівному комітету. Він є робочим органом Керівного комітету і Форуму в цілому, і координаційним і експертним центром для зацікавлених осіб у ЄС і країнах СП.

Разом із Керівним комітетом Секретаріат розробляє кампанії з адвокатування та комунікаційні кампанії з важливих для Форуму питань, вивчає світові події та забезпечує подальшу комунікацію з членами Керівного комітету, учасниками Форуму і широкою громадськістю.

У рамках ФГС СП існує п'ять робочих груп (РГ):

- РГ1: Демократія, права людини, належне врядування та стабільність;
- РГ2: Економічна інтеграція і конвергенція з політикою ЄС;
- РГ3: Довкілля, зміна клімату та енергетична безпека;
- РГ4: Контакти між людьми;
- РГ5: Соціальна та трудова політика та соціальний діалог.

Чотири з них були організовані як продовження тематичних багатосторонніх платформ СП, в той час як у п'ятій РГ «Соціальний діалог», заснованій у 2012 р, немає відповідної тематичної платформи. Зв'язок між Керівним комітетом і учасниками кожної РГ підтримується завдяки координаторам РГ, по два на кожну робочу групу - один від організації громадянського суспільства з країни СП і один з ЄС.

Координатори ЄС є представниками громадянського суспільства ЄС в Керівному Комітеті і обираються всім складом щорічного Форуму. До їх завдання входить зміцнення інформаційно-пропагандистської діяльності та відносин між інститутами ЄС та урядами країн-членів, сприяння розширенню участі організацій і мереж громадянського суспільства ЄС в процесі СП, а також відстоювання ефективної і послідовної підтримки громадянського суспільства в країнах-партнерах через механізми фінансування ЄС.

Національні платформи функціонують у всіх шести країнах Східного партнерства з 2011 року. Вони були створені з метою забезпечення активної участі громадянського суспільства кожної країни-партнера в процесі реформ. Національні платформи є учасниками політичного діалогу в своїх країнах. У рамках кожної національної платформи організовані робочі групи, які відображають структуру робочих груп Форуму, з метою кращого відстеження і впливу на результати діяльності кожної робочої групи на національному рівні. Національні платформи проводять регулярні збори і щорічні конференції, на яких аналізують роль платформи і її діяльності, а також планують подальшу роботу.

ПИТАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В РОБОТІ ФГС СП

Нова архітектура Східного партнерства сприяє посиленню впливу громадянського суспільства як в своїх країнах, так і на міжнародному рівні.

На нашу думку, це також створює додаткові можливості для більш активного просування питань гендерної рівності та недискримінації на рівні ФГС СП.

Більш того, дорожня карта розвитку, відображена в спільному робочому документі «Східне партнерство - 20 показників результативності до 2020 р.», визначає питання забезпечення гендерної рівності та недискримінації як наскрізну «горизонтальну» мету, яка дозволяє країнам-партнерам у повній мірі використовувати економічний і соціальний потенціал своїх товариств.

Нова роль Форуму в системі багатостороннього виміру співробітництва вимагає також і нових напрямків, і підходів до роботи.

Внутрішня реформа діяльності Форуму громадянського суспільства передбачає посилення активної участі громадянського суспільства в експертному та адвокаційних супроводі політики Східного партнерства як на європейському рівні, так і на національних рівнях держав-партнерів. Тому залучення експертів, посилення їх компетентностей - це ще один виклик, який стоїть перед національними платформами.

У зв'язку з цим необхідно згадати, що рівність жінок і чоловіків є однією з цілей Європейського Союзу. Основні принципи політики ЄС щодо гендерної рівності викладені в директивах Ради ЄС. При цьому всі зазначені положення повинні бути перенесені в законодавства держав-учасників, зокрема, мова йде про наступні директиви Ради:

- 75/117 / ЄЕС від 10 лютого 1975 року - про рівну оплату праці;
- 76/207 / ЄЕС від 9 лютого 1976 року - про рівне ставлення на робочому місці;
- 92/85 / ЄЕС від 19 жовтня 1992 року - про безпеку і здоров'я вагітних працівниць, а також робітниць, що нещодавно народили, і тих, які годують на робочому місці;
- 96/34 ЄС від 3 червня 1996 року - про відпустку по догляду за дитиною;
- 96/97 / ЄС від 20 грудня 1996 року - про рівне ставлення до жінок і чоловіків у схемах соціального забезпечення на робочому місці;
- 2010/41 / ЄС від 7 липня 2010 року - про застосування принципу рівного підходу до чоловіків і жінок, які займаються індивідуальною трудовою та підприємницькою діяльністю.

Крім того, нові директиви щодо стратегії зайнятості в ЄС вимагають поширення ідей гендерної рівності також на неоплачувану роботу по догляду за дітьми, акцентуючи увагу на рівному розподілі обов'язків по догляду за дитиною і веденню домашнього господарства, а також заохочення чоловіків до того, щоб вони брали відпустку по догляду за дитиною.

Нижче наведено список ключових інтервенцій, зроблених ЄС в області рівності між чоловіками і жінками, а також короткий огляд тих з них, які можуть бути розглянуті в контексті діяльності ФГС:

- багаторічна фінансова рамкова програма (MFF 2014-2020) і програма «Права, рівність і громадянство»;
- жіноча хартія і Стратегія залучення в забезпечення гендерної рівності на 2016-2019 роки;
- гендерний план дій на 2016-2020 роки (інакше званий Гендерний план дій II);
- Цілі сталого розвитку;
- Конвенція Ради Європи про попередження насильства по відношенню до жінок і домашнього насильства, а також по боротьбі з ним (Стамбульська конвенція)⁶;
- та ін..

«Стратегія залучення в забезпечення гендерної рівності на 2016-2019 роки» є основою для роботи Європейської комісії щодо досягнення повної гендерної рівності⁷. Ця Стратегія зосереджена на наступних 5 пріоритетних областях:

- розширення участі жінок на ринку праці та економічна незалежність жінок і чоловіків;
- скорочення розриву в оплаті праці, заробітної плати і пенсії між чоловіками і жінками і, отже, боротьба з жіночою бідністю;
- сприяння рівності жінок і чоловіків в процесах прийняття рішень,
- боротьба з гендерно обумовленим насильством, захист і підтримка його жертв,
- просування гендерної рівності та прав жінок в усьому світі.

Ця Стратегія визначає цілі в кожній із зазначених пріоритетних областей і описує понад 30 конкретних інтервенцій. Зокрема, в ній підтверджується прихильність ідеям гендерної рівності. З цієї причини перспектива гендерної рівності включається в усі політики ЄС, а також в програми фінансування ЄС.

⁶Fact sheets on the European Union <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/59/equality-between-men-and-women>

⁷Strategic engagement for gender equality 2016-2019 https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/strategic_engagement_en.pdf

«Гендерна рівність і розширення прав і можливостей жінок: перетворення життя дівчаток і жінок за допомогою зовнішніх відносин ЄС на 2016-2020 роки» (План дій або Гендерний План Дій II (ГПД II)⁸ перетворили політику і політичні зобов'язання ЄС щодо гендерної рівності в набір конкретних необхідних завдань для досягнення результатів для дівчаток і жінок, в тому числі шляхом сприяння більш ефективної координації, реалізації та моніторингу діяльності ЄС в цій галузі. ГПД II сприяє досягненню 17 Цілей сталого розвитку, зокрема, досягнення Цілі 5 - «Досягнення гендерної рівності та розширення прав і можливостей всіх жінок і дівчаток».

Таким чином, Гендерний план дій II вносить свій внесок у світ, де права дівчаток і жінок відстоюються, цінуються і поважаються усіма, і де кожен може реалізувати свій потенціал і зробити свій внесок у розвиток більш справедливого суспільства. ЄС демонструє повну відданість ідеї розриву порочного кола дискримінації за ознакою статі, надаючи підтримку країнам-партнерам у створенні більш сприятливих умов для реалізації прав дівчаток і жінок і для досягнення реальних і відчутних поліпшень в області гендерної рівності.

Ця конкретизована основа для дій охоплює діяльність ЄС в усіх країнах, особливо в країнах, що розвиваються, розширюються і сусідніх, в тому числі в нестабільних, конфліктних та надзвичайних ситуаціях, серед яких і країни Східного партнерства.

Це основа для дій, а викладені в ній заходи забезпечують основу для моніторингу та підзвітності, за допомогою яких можна вимірювати прогрес в області гендерної рівності, а також прав і можливостей дівчаток і жінок.

«Спільний робочий документ» Східне партнерство - 20 показників результативності до 2020 р.»⁹ - це більш сфокусований документ для взаємодії, який гарантує, що всі дії, що здійснюються в рамках Східного партнерства, будуть охоплювати і залучати громадянське суспільство за допомогою індивідуального підходу, і сприяти гендерній рівності і розширенню прав і можливостей дівчаток і жінок, дотримуючись положень Гендерного плану дій II. Хоча «20 показників результативності до 2020 року» в цілому структуровані відповідно до пріоритетних напрямів співпраці, визначеними на Ризькому саміті в 2015 році, три проблеми є наскрізними, серед яких - розширення прав і можливостей жінок і гендерний баланс.

Передбачається, що більш активна підтримка прав жінок, розширення прав, можливостей і гендерного балансу в регіоні дозволить країнам-партнерам в повній мірі використовувати економічний і соціальний потенціал в своєму суспільстві. Серед іншого, особливі зусилля докладаються для усунення негативних гендерних стереотипів, гендерного насильства та розривів в оплаті праці між чоловіками і жінками.

Таким чином, відповідно до Гендерного плану дій II, до Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок і з антидискримінаційними принципами гендерна рівність і недискримінація є основою інтервенцій, що вживаються в рамках СП для забезпечення повного охоплення суспільств у країнах-партнерах. У той же час на рівні країн-партнерів потрібен подальший прогрес, з тим щоб Гендерний план дій II міг перетворитися в інструмент для вимірювання амбітних цілей щодо досягнення Цілей сталого розвитку, в ідеалі - в повній відповідності з національними стратегіями країн-партнерів.

⁸JOINT STAFF WORKING DOCUMENT Gender Equality and Women's Empowerment: Transforming the Lives of Girls and Women through EU External Relations 2016-2020 https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/150921_final_swd_gap.pdf

⁹Joint staff working document Eastern Partnership - Eastern Partnership - 20 Deliverables for 2020 Focusing on key priorities and tangible results https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/20_deliverables_for_2020.pdf

РОЗДІЛ 3

ІНТЕГРАЦІЯ ПОЛІТИКИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ І НЕДИСКРИМІНАЦІЇ В ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНИХ ПЛАТФОРМ ФОРУМУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА

(ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ)

Згідно спільного робочого документу «Східне партнерство - 20 показників результативності до 2020 р.», такі сфери, як взаємодія з громадянським суспільством, гендерна рівність та недопущення дискримінації, стратегічні комунікації були визначені об'єднуючими або наскрізними для інших напрямків. Більш того, ці цілі безпосередньо пов'язані з питаннями прав людини, демократії та громадської участі. Саме тому просування гендерної рівності має бути пріоритетним для національних платформ ФГС на національному рівні. Значимість гендерного аспекту підкреслюється і в Спільній декларації Саміту Східного партнерства (Брюссель, 24 листопада 2017 року) і в Декларації громадянського суспільства¹⁰, учасники якого підтвердили прихильність «просуванню рівності між чоловіками і жінками і сприяння розширенню можливостей жінок, як це передбачено Гендерних планом дій II («Гендерна рівність і розширення прав і можливостей жінок: перетворення життя дівчаток і жінок за допомогою зовнішніх відносин ЄС на 2016-2020 роки»)¹¹.

Дослідження, проведене в 2016 році в рамках партнерського проекту «Розвиток єдиної стратегії гендерної рівності форуму громадянського суспільства Східного партнерства» показало, що більшість організацій національних платформ, які брали участь в опитуванні, висловили зацікавленість в застосуванні гендерного підходу в роботі ФГС. При цьому відправною точкою мало стати запровадження в діяльність платформ підходу, заснованого на правах людини і принципах гендерної рівності та не дискримінації.

Що інтеграція гендерного підходу (гендерний мейстрімінг) може привнести в діяльність ФГС СП і національних платформ? В першу чергу це призведе до нових поглядів на процедури і результати роботи.

Це може посилити співпрацю між експертами в різних сферах, що особливо важливо в контексті діяльності робочих груп Форуму. Такий підхід дозволить зробити робочі процедури більш цікавими і акцентувати увагу на оцінці впливу і результатах, які часто бувають різними з точки зору впливу на жінок і чоловіків. Даний розділ написаний ґрунтуючись на матеріалах, викладених в Аналітичних записках, підготовлених дослідницькими групами Азербайджану, Вірменії, Білорусії, Молдови, Грузії та України в рамках проекту «Підвищення потенціалу національних платформ Форуму громадянського суспільства Східного партнерства в реалізації гендерної політики - відповідно до результатів Східного партнерства до 2020 року». Ці Аналітичні записки відображають специфіку політики гендерної рівності в відповідних країнах.

Згідно з результатами дослідження, гендерна проблематика в роботі національних платформ ФГС СП не є пріоритетною і є менш представленою, в порівнянні з іншими. Успіхи НП з просування і актуалізації гендерної політики та гендерної проблематики на рівні НП країн у більшій мірі пов'язані з активними починаннями конкретних громадських організацій, ніж з діяльністю Робочих груп та самих НП. Також в ході дослідження були диференційовані основні інструменти інтеграції гендерного підходу в діяльність національних платформ ФГС СП.

Ґрунтуючись на здійсненій аналітичній роботі, були запропоновані рекомендації для посилення впливу національних платформ на формування і реалізацію політики рівних прав і можливостей в рамках діяльності національних механізмів забезпечення гендерної рівності своїх країн.

¹⁰http://eap-csf.eu/wp-content/uploads/Civil-Society-Declaration_RU_13Sept.pdf

¹¹<https://www.consilium.europa.eu/media/31758/final-statement-st14821en17.pdf>

ІНСТРУМЕНТИ ІНТЕГРАЦІЇ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ В ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНИХ ПЛАТФОРМ ФГС СП

Інтеграція гендерного підходу в діяльність національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства є важливою складовою внутрішньої реформи ФГС СП. При цьому гендерний підхід слід розглядати як систематичний і запланований процес, який полягає в інтеграції гендерної рівності в звичайні правила, процедури та діяльність Форуму та національних платформ. При цьому інструментами підвищення ефективності роботи ФГС СП з гендерної рівності можуть стати:

- розробка та прийняття гендерної політики та відповідного плану дій на рівні ФГС СП і національних платформ;

- підвищення експертного потенціалу з питань гендерної рівності та недискримінації організацій-членів ФГС СП;

- проведення гендерного аудиту діяльності національних платформ ФГС СП і включення гендерної перспективи в стратегії і проекти, які розробляються і впроваджуються організаціями-членами НП в межах всіх робочих груп;

- введення в практику роботи НП спеціальних заходів, що сприяють представленню жінок на рівні керівництва НП і інших робочих груп.

Як забезпечити це на практиці?

Нижче наведені основні рекомендації дослідних груп із країн СП.

ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА І ВІДПОВІДНИЙ ПЛАН ДІЙ

Розробка і прийняття гендерної політики є важливим кроком для розвитку організації, оскільки передбачає, що інтеграція гендерного підходу стає ключовою стратегією на всіх етапах діяльності організації - від планування до моніторингу та оцінки.

Це також означає, що гендерний підхід інтегрований як на рівні управління, так і надання послуг.

Ефективна гендерна політика є одним з індикаторів розвитку і демократії.

Така політика повинна включати загальні принципи обліку гендерної проблематики на рівні роботи структур НП і безпосередньо діяльності.

Однак, в більшості країн СП гендерна політика на рівні національної платформи поки не прийнята (винятком є Білорусь, де така політика була розроблена і затверджена Координаційним Комітетом 30 грудня 2018 р.)

Розробка гендерної політики та плану дій всередині національних платформ повинна бути спрямована на розвиток загального розуміння принципів гендерної рівності, що дозволить виробити конкретні підходи та інструменти для ефективних дій у цій сфері.

Метою цих документів є декларація намірів НП ФГС СП відносно гендерної рівності та планування заходів, спрямованих на підвищення здатності впливати на гендерну політику в країні.

Таким чином, прийняття політики гендерної рівності встановлює стандарти для всіх учасників на всіх рівнях, а розробка гендерного плану дій описує, яким чином принципи, закладені в гендерній політиці, будуть реалізовані на різних рівнях НП.

Більш того, план дій встановлює пріоритетні сфери і мети діяльності в країні, які повинні бути підкріплені відповідними заходами, індикаторами і бюджетом.

РОЗВИТОК ГЕНДЕРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЕКСПЕРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Іншою важливою умовою ефективності роботи ФГС СП з питань гендерної рівності є розвиток гендерної компетентності та підвищення експертного потенціалу робочих груп і організацій-учасників в області гендерної рівності. Це широкий спектр заходів, інструментів і стратегій для досягнення індивідуальної і колективної трансформації в напрямі гендерної рівності за допомогою підвищення рівня свідомості, розширення можливостей навчання, нарощування знань і розвитку навичок¹². Це, в свою чергу, сприяє демократичній трансформації суспільства: повазі до прав людини, неприйнятті дискримінації і приниження людської гідності, створення рівних можливостей і умов для повноцінної реалізації та участі в соціальній, економічній і політичній сферах. Це сприяє довгостроковому досягненню мети гендерної рівності. Підвищення рівня знань із питань гендерної рівності та недискримінації має бути включено в безперервний і довгостроковий процес і стати щорічною складовою Плану дій.

ПРОВЕДЕННЯ ГЕНДЕРНОГО АУДИТУ ТА ВКЛЮЧЕННЯ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ В СТРАТЕГІЇ І ПРОЕКТИ

Гендерний аудит оцінює ступінь, в якому гендерна рівність інституціалізована в політиці, програмах, організаційних структурах, процедурах (включаючи процеси прийняття рішень) і відповідних бюджетах. Введення практики систематичного проведення гендерного аудиту на рівні національних платформ буде сприяти виявленню критичних прогалин і проблем в області політики рівності і недискримінації та пошуку шляхів їх вирішення, пропонуючи можливі поліпшення і інновації. Він також документує передовий досвід в досягненні гендерної рівності.

Гендерний аудит може бути проведений як за участю зовнішніх аудиторів, так і самостійно шляхом самооцінки. Тут корисним може виявитися «Посібник з проведення гендерного аудиту для використання в національних платформах Форуму громадянського суспільства країн Східного партнерства»¹³

Він може передбачати проведення тренінгів і семінарів, надання інформаційної та експертно-консультативної підтримки для представників керівних органів, робочих груп, а також для представників організацій-учасників ФГС СП.

Навчання з питань гендерної рівності також є необхідною умовою для підвищення експертного потенціалу членів робочих груп, оскільки дозволяє не тільки зміцнити їх аналітичні навички, а й робити внесок в процес розробки політики, яка враховує гендерні аспекти.

Для результативності процесу важливо вибрати дієву форму навчання і кваліфікованого гендерного експерта.

З цією метою можна як розвивати співпрацю з відповідними організаціями, так і створити і підтримувати всередині самої платформи тренерську / експертну групу.

У свою чергу, інтеграція гендерного підходу в стратегії і проекти, які розробляються національними платформами ФГС, дозволяє особам, що визначають політику, досягати кращих результатів з точки зору впливу на жінок і чоловіків, а також поліпшення внутрішніх організаційних процедур. Більш того, послідовні зусилля в цьому напрямку можуть сприяти співробітництву національних платформ різних країн з обговорення питань, пов'язаних з гендерною рівністю як одним з ключових запланованих результатів політики ФГС СП, на рівні Координаційного комітету і робочих груп.

¹²Training for gender equality: twenty years on. Un women training centre, June 2015 [https://trainingcentre.unwomen.org/pluginfile.php/72/mod_data/content/18873/Paper_TrainingForGenderEquality+20-B%20\(8\).pdf](https://trainingcentre.unwomen.org/pluginfile.php/72/mod_data/content/18873/Paper_TrainingForGenderEquality+20-B%20(8).pdf)

¹³Режим доступу: <http://eap-csf.eu/wp-content/uploads/Gender-Audit-Russian-2-1.pdf>

МОЖЛИВОСТІ ПОСИЛЕННЯ ВПЛИВУ НАЦІОНАЛЬНИХ ПЛАТФОРМ ФГС СП НА РЕАЛІЗАЦІЮ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ І НЕДИСКРИМІНАЦІЇ В РАМКАХ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Національні платформи ФГС СП можуть вносити важливий внесок в просування гендерної рівності і впливати на його формування як на національному, так і міжнародному рівні. Для досягнення цієї мети необхідний скоординований, інтегрований і креативний підхід у співпраці всіх зацікавлених сторін (в т.ч. членів національних платформ, які працюють в рамках різних тематичних робочих груп). Тут термін «зацікавлена сторона» відноситься до тих, хто впливає і отримує вигоду від державної політики. У цьому випадку організації і установи, що діють в структурі національних

механізмів забезпечення гендерної рівності можуть бути розглянуті як «точки входу» для ФГС СП в своїх країнах. Посилення діалогу зацікавлених сторін (круглі столи та робочі зустрічі з залученням національних і міжнародних експертів) з питань реалізації національної політики гендерної рівності – це актуальне завдання для всіх національних платформ ФГС СП.

Нижче наведені можливі «точки входу» експертів національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства в національний механізм забезпечення гендерної рівності на прикладі України:

«Точки входу» експертів НП ФГС ВП в Національний механізм забезпечення гендерної рівності (на прикладі України)

- Однією з ефективних форм співпраці з НМГР можуть бути консультації із зацікавленими сторонами з гендерних питань. Такі консультації можуть бути спрямовані на розробку, впровадження, моніторинг та оцінку політики гендерної рівності, а також можуть бути організовані з метою врахування гендерної проблематики у всіх стратегіях на всіх етапах політичного циклу.

Залучення ФГС СП в діяльність в даному напрямку дозволить підвищити гендерну чутливість організацій-членів і тематичних Робочих груп та залучити не тільки жіночі організації до вироблення і моніторингу національних гендерних програм та законодавства.

- Більш того, в Порядку денному в галузі сталого розвитку на період до 2030 року,

відповідно до основної передумови «не передбачена окрема мета щодо забезпечення «прийняття рішень на всіх рівнях у відповідь на загальну участь і представництво на всіх рівнях» (Мета 16 в області сталого розвитку, подціль 16.7) і показники для вимірювання прогресу:

- Показник 16.7.1 - «Частка посад (за статтю, віком, осіб з обмеженими можливостями та груп населення) в державних установах (національних і місцевих законодавчих органах, державній службі і судових органах) в порівнянні з розподілом по країні»;

- Показник 16.7.2 - «Частка населення, яке вважає, що прийняття рішень є інклюзивним та чуйним, за статтю, віком, інвалідністю та групам населення»¹⁴.

Таким чином, для розвитку співпраці з органами і установами, які наділені повноваженнями у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків (НМГР), необхідно володіти необхідним рівнем гендерних компетентностей, а також визначити можливості для посилення впливу національних платформ ФГС СП на реалізацію національної політики гендерної рівності та недискримінації в рамках національного механізму забезпечення гендерної рівності.

¹⁴United Nations (ongoing) Sustainable Development Knowledge Platform. <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg16>

ДОДАТКИ

ОГЛЯД НАЦІОНАЛЬНИХ МЕХАНІЗМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В КРАЇНАХ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА

Для порівняння діючих в країнах Східного партнерства національних механізмів забезпечення гендерної рівності ми виходили з аналізу їх структури і мандата (повноважень) у країні.

ВІРМЕНІЯ

Короткий огляд

У 2013 році у Вірменії прийнятий Закон «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», яким позначено основну гендерну термінологію, визначено рівні гарантії для посадових осіб на рівні громадського управління, а також встановлено відповідальних за імплементацію національного механізму забезпечення гендерної рівності.

Структура і повноваження

- Основним інституціональним гендерним координаційним центром (focal point), відповідальним за імплементацію національних концепцій і планів дій є Міністерство праці і соціального забезпечення, і зокрема відділ у справах сім'ї, дітей і жінок. Повноваження даного відділу включають дослідження гендерних питань, розробку програм в області гендерного рівноправ'я і відповідну координацію, моніторинг за даними програмами.

- Рада жінок при Прем'єр-міністрі сформована в 2000 р. Метою ради є підвищення статусу жінок в усіх сферах і забезпечення рівних можливостей для чоловіків і жінок.

- Гендерна тематична група, створена представниками ООН, ОБСЄ в Вірменії та Міністерством праці та соціального забезпечення. Група складається з державних структур, міжнародних та громадських організацій Вірменії.

- Рада з запобігання сімейному насильству (насильства в сім'ї), створена в липні 2018 року Міністерством праці та соціального забезпечення.

- Національна статистична служба, яка з 2000 року представляє гендерно-дезагregовану статистику. Також Служба має експерта в галузі гендерної статистики. Щороку випускається брошура «Чоловіки і жінки Вірменії».

- Гендерні комісії на місцевому рівні.

Пріоритети державної політики гендерної рівності (національні плани дій)

Підготовлено проект національної стратегії щодо забезпечення рівних прав та можливостей для жінок і чоловіків на 2019-2023 рр.

27 лютого Урядом Вірменії був схвалений Національний План по імплементації Резолюції 1325 Ради Безпеки ООН на 2019-2021 рр.

АЗЕРБАЙДЖАН

Короткий огляд

В Азербайджанській Республіці був прийнятий ряд законів на підтримку гендерної рівності. Одним з них є Закон «Про гарантії гендерної рівності», який складається з 21 статті та гарантує рівні можливості для чоловіків і жінок у політичній, економічній, соціальній, культурній та інших сферах суспільного життя, ухвалений 10 жовтня 2006 року. У 2010 році був прийнятий і Закон про Запобігання насильству в сім'ї.

Створення національного механізму забезпечення гендерної рівності в Азербайджані пройшло в кілька етапів, проте основу державної стратегії в області гендерної рівності та розширення можливостей жінок в процесі прийняття політичних рішень закладено Указом Президента від 6 березня 2000 року «Про виїлення в життя державної жіночої політики» (далі - указ). Даний Указ наказував забезпечення представництва жінок нарівні з чоловіками в усіх державних структурах країни, а також проведення гендерної експертизи законодавства. При цьому контрольна функція за реалізацію Указу була покладена на Державний комітет з проблем жінок, який у 2006 році був трансформований в Державний комітет з проблем сім'ї, жінок і дітей.

Структура і повноваження:

Організаційна база гендерної рівності в Азербайджані включає в себе:

- Державний комітет з проблем сім'ї, жінок і дітей;
- Апарат Омбудсмена;
- Координаторів з гендерних питань міністерств, а також інших державних установ;
- Близько 150 жіночих неурядових організацій та ініціативних груп, з яких 10 неурядових організацій акредитованих для надання допомоги (в тому числі притулку) для жертв домашнього насильства;
- Відділ з гендерних досліджень при Національній Академії Наук Азербайджану;
- Центр гендерних досліджень при Бакинському державному університеті.

Основними учасниками гендерної політики Азербайджану є:

- Державний комітет з проблем сім'ї, жінок і дітей;
- Координатори з гендерних питань з міністерств, а також інших державних установ;
- Місцеві неурядові організації.

Пріоритетами державної політики гендерної рівності в Азербайджані є ліквідація всіх форм дискримінації за ознакою статі, забезпечення гендерної рівності в політичній, економічній, соціальній, культурній та інших сферах.

БІЛОРУСЬ

Короткий огляд

Заходи щодо захисту прав жінок та забезпечення рівних прав і можливостей чоловіків і жінок реалізуються в Білорусі з 1996 року. Республіка Білорусь підписала і ратифікувала ряд базових документів ООН, спрямованих на захист інтересів жінок і досягнення гендерної рівності. Білорусь на міжнародному рівні взяла на себе конкретні зобов'язання щодо виконання Конвенції ООН 1979 року про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW), підписала Додатковий протокол до неї (2004), Декларацію IV Всесвітньої Конференції щодо поліпшення становища жінок (Пекін, 1995 р.), Декларацію тисячоліття та інші документи ООН. У лютому 2017 року затверджено п'ятий Національний план дій із забезпечення гендерної рівності в Республіці Білорусь на 2017-2020 роки.

Структура і повноваження

Координуючим органом у сфері досягнення гендерної рівності є Національна рада з гендерної політики при Раді Міністрів Республіки Білорусь, яка був створений рішенням Уряду в 2000 році і діє на підставі Положення про Національну раду з гендерної політики при Раді Міністрів Республіки Білорусь.

Національна рада з гендерної політики при Раді Міністрів Республіки Білорусь є постійно діючим органом з питань державної політики в сфері гендерної рівності. Національна рада формується з представників Національних зборів Республіки Білорусь, Верховного Суду, керівників республіканських органів державного управління та (або) їх заступників, працівників Апарату Ради Міністрів Республіки Білорусь, республіканських органів державного управління, місцевих виконавчих і розпорядчих органів, представників громадських та міжнародних організацій, науковців, що займаються питаннями гендерної рівності. Відповідно до Положення про Національну раду, затвердженим постановою Ради Міністрів Республіки Білорусь від 30 червня 2012 року № 613, головою Національної ради є Міністр праці та соціального захисту.

Структури з проведення політики гендерної рівності в органах виконавчої влади:

Міністерство праці та соціального захисту населення та відділ народонаселення, гендерної та сімейної політики. Основними завданнями відділу є розробка пропозицій і реалізація основних напрямів державної політики з питань демографічної безпеки, поліпшення соціально-економічних умов життєдіяльності сімей, забезпечення рівних прав і можливостей чоловіків і жінок, вдосконалення законодавства за цими напрямками.

Виконкоми - відділи адресної соціальної допомоги і гендерних проблем управління соціальної підтримки населення (створення експертних робочих груп з питань реалізації гендерної політики).

Пріоритети державної політики гендерної рівності

Міжнародні зобов'язання Білорусі мають на увазі, що держава визначає гендерну рівність як один зі своїх пріоритетів і формує національну гендерну політику. Національний план дій щодо забезпечення гендерної рівності в Республіці Білорусь спрямований на реалізацію рекомендацій Комітету Конвенції CEDAW та пріоритети Цілей ООН в галузі сталого розвитку до 2030 року, зокрема цілі № 5 «Забезпечення гендерної рівності та розширення прав і можливостей всіх жінок і дівчаток».

Короткий огляд

В Грузії в 1997 году был создан первый уполномоченный орган по вопросам гендерного равенства - Межведомственная комиссия, которая занималась вопросами прав человека и, в том числе, правами женщин. В 2000 году был опубликован президентский указ № 511 - «Улучшение положения женщин в Грузии», в который вошли семь из двенадцати приоритетов Пекинской платформы действий. В 2010 году Парламент Грузии принял «Закон о гендерном равенстве», в 2014 г. Закон Грузии «Об искоренении всех форм дискриминации», а в 2017 г. Закон Грузии «О пресечении насилия в отношении женщин или (и) насилия в семье, защите и оказании помощи жертвам насилия». Для эффективной имплементации закона о гендерном равенстве был разработан Национальный план действий (первый план охватывал 2011-2013 годы, второй - 2014-2016 годы, а третий - 2017-2019 годы.). После ратификации Стамбульской конвенции (19 мая 2017 года) при правительстве Грузии была создана межведомственная комиссия по вопросам гендерного равенства, насилия в отношении женщин и насилия в семье.

Структура і повноваження

- **Консультативна рада з питань гендерної рівності** при голові парламенту Грузії була створена в 2004 році. Пізніше, в 2010 році цю Раду було перетворено на постійний орган парламенту. Головою Ради є Голова Парламенту або один з його призначених заступників. З 2019 року Рада з питань гендерної рівності отримує незалежну організаційно-технічну підтримку парламенту. Основними завданнями ради є: визначення основних напрямів державної політики в галузі гендерної рівності; удосконалення законодавчої бази в області гендерної рівності; вдосконалення національного механізму забезпечення гендерної рівності; інституційне зміцнення Ради; підвищення обізнаності про гендерну рівність; контроль за здійсненням заходів, спрямованих на заохочення гендерної рівності, і розробка проектів рекомендацій.

- **Комісія з питань гендерної рівності, насильства по відношенню до жінок і домашнього насильства** була сформована в 2017 році. Вона об'єднує представників міністерств, а також Офіс громадського захисника, Службу правової допомоги, Суспільне мовлення, Раду з гендерної рівності при Парламенті і Верховний суд. Мандат Комісії включає питання гендерної рівності, насильства по відношенню до жінок і домашнього насильства, виконання резолюцій Ради Безпеки ООН «Жінки, мир, безпека» та розширення прав і можливостей жінок. Слід зазначити, що Комісія є координуючим органом, передбаченим у статті 10 Стамбульської конвенції. Комісія діє через координаторів з питань гендерної рівності в 49 муніципалітетах. Щоб інституалізувати посаду координатора з гендерних питань, в 2016 році були внесені зміни в Закон про гендерну рівність і в Закон про місцеве самоврядування.

- **Національне управління статистики Грузії** один раз в два роки випускає збірку «Жінки і чоловіки в Грузії». Статистичні дані, представлені в збірнику, відображають ключові тенденції в Грузії, які важливі для розробки державної гендерної політики та підвищення обізнаності громадськості.

- **Департамент з гендерних питань Офісу громадського захисника** Грузії був створений в 2013 році. Завданнями Департаменту є: 1) розслідування і ефективно реагування на індивідуальні та системні порушення гендерної рівності та прав жінок; 2) сприяння інтеграції питань гендерної рівності в регулярну правозахисну діяльність громадського захисника; 3) Підвищення обізнаності відповідних державних органів і громадянського суспільства про просування гендерної рівності в Грузії.

Пріоритети державної політики гендерної рівності є сприяння участі жінок у політичному житті і боротьба з насильством щодо жінок та домашнім насильством.

МОЛДОВА

Короткий огляд

Законом від 9 лютого 2006 року «Про забезпечення рівних можливостей для жінок і чоловіків», а саме статтю 15 Глави V «Інституційний механізм забезпечення рівних можливостей для жінок і чоловіків» передбачені органи, наділені повноваженнями у сфері гендерної рівності. У 2012 році прийнято антидискримінаційний Закон «Про забезпечення рівності». У рамках реалізації закону була створена Рада з попередження і ліквідації дискримінації та забезпечення рівності, яка не підкоряється Уряду, а діє самостійно.

Структура і повноваження

Урядова комісія з гендерної рівності. Є консультативним органом, створеним при Уряді і діє відповідно до затвердженого Урядом положенням про неї, і здійснює такі повноваження: просування гендерної рівності та комплексного підходу до питання про гендерну рівність; координація діяльності органів центрального і місцевого публічного управління з питань гендерної рівності; розвиток співпраці державних структур з громадянським суспільством і міжнародними організаціями, а також стимулювання їх партнерства з приватним сектором і діловим середовищем у просуванні гендерної рівності; аналіз національних і місцевих планів і програм, оцінка використання фінансових коштів в області гендерної рівності.

Міністерство праці, соціального захисту і сім'ї. Орган центрального публічного управління, наділений повноваженнями з розробки і реалізації політики гендерної рівності.

Координаційна група з гендеру, в складі центральних галузевих органів публічного управління.

- Державна інспекція праці, міністерства та інші центральні адміністративні органи (координаційні групи з гендеру);

- Органи місцевого публічного управління (гендерні одиниці),

- Національне бюро статистики

Рада з попередження і ліквідації дискримінації та забезпечення рівності.

Забезпечує захист від дискримінації та рівність усіх осіб відповідно до законодавства.

Пріоритети державної політики гендерної рівності

Здійснюється імплементація Стратегії щодо забезпечення рівності між жінками та чоловіками в Республіці Молдова на 2017-2021 роки, а також План дій щодо її впровадження, затверджені постановою Уряду від 28 квітня 2017 року №259.

ДОВІДНИК НАЦІОНАЛЬНИХ МЕХАНІЗМІВ ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ*

(Станом на 20.03.2019 р. і дані з відкритих джерел)

Вірменія

Міністерство праці і соціальних питань

Адреса	3, Дім уряду, м. Єреван 375010 Вірменія	Відповідальна особа	Пані Заруї Батоян
Телефон	+374 10 52-08-30	Посада	Міністр
Факс	+374 10 52-08-30		
Електронна пошта	info@mlsa.am		
Вебсайт	www.mlsa.am	Призначено	Вірменським урядом

Міністерство праці і соціальних питань

Адреса	3, Дім уряду, м. Єреван 375010 Вірменія	Відповідальна особа	Пані Жанна Андреасян
Телефон	+374 10 52-08-30	Посада	Заступник міністра. Відповідальна за гендерну політику особа
Факс	374 10 56 37 91		
Електронна пошта	info@mlsa.am		
Вебсайт	www.mlsa.am	Призначено	Вірменським урядом

*The Directory of National Mechanisms for Gender Equality is maintained by UN Women, the United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women, with the support of the United Nations Regional Commissions. <http://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/partnerships/nationalmechanisms/directory-of-national-mechanisms-en.pdf?la=en&vs=3256>

Азербайджан

Кабінет Міністрів Республіки Азербайджан

Адреса	Азербайджан	Відповідальна особа	Пані Ібрагімбекова Рена
Телефон	99 412 49 27 771	Посада	Заступник начальника департаменту культури
Факс	99 412 49 27 771		
Вебсайт		Призначено	

Державний комітет з питань сім'ї, жінок і дітей Республіки Азербайджан

Адреса	40, вул. У.Хаджибєєва, Дім уряду, Під'їзд III, м. Баку AZ1000 Азербайджан	Відповідальна особа	Проф. Хіджран Хусейнова
Телефон	(994-12) 498 0092; 5765	Посада	Голова державного комітету
Факс	(994-12) 493 5872		
Вебсайт	www.scfwca.gov.az/	Призначено	

Білорусь

Міністерство праці та соціального захисту Республіки Білорусь

Адреса	23/2, проспект Переможців, м. Мінськ 220004 Білорусь	Відповідальна особа	Пані Ірина Костевич
Телефон	375-17-306 38 84	Посада	Міністр
Факс	375-17-306 38 84		
Вебсайт	www.mintrud.gov.by	Призначено	

Національна рада з гендерної політики Ради Міністрів Республіки Білорусь

Адреса	11, вул. Радянська, м. Мінськ 220010 Білорусь	Відповідальна особа	Пані Ірина Костевич
Телефон	375-17-306 38 84	Посада	Міністр
Факс	375-17-306 38 84		
Вебсайт	www.mintrud.gov.by	Призначено	

Грузія

Рада з гендерної рівності

Адреса	Парламент Грузії, 8, проспект Руставелі 0114 м. Тбілісі, Грузія	Відповідальна особа	Пані Тамар Чугошвілі
Телефон	(+99532) 2281126	Посада	Віце спікер Парламенту Грузії, голова Ради з гендерної рівності
Факс			
Вебсайт	https://www.facebook.com/ChuaoshviliOfficial	Призначено	Парламентом Грузії

Республіка Молдова

Державна комісія з питань рівності між жінками та чоловіками

Адреса	1, Площа Національних Зборів, м.Кишинєу 2033-MD Республіка Молдова	Відповідальна особа	Пані Кристина Лесник
Телефон	(373 22) 250102	Посада	Віце-прем'єр-міністр
Факс	(373 22) 242-696		
Вебсайт	http://gov.md	Призначено	Прем'єр-міністром Республіки Молдова

Міністерство охорони здоров'я, праці та соціального захисту

Адреса	1, вул. Василя Александри, м. Кишинєу, 2009-MD Республіка Молдова	Відповідальна особа	Пані Віорика Думбравяну
Телефон	(373 22) 269301 +37322 268-885	Посада	Державний секретар Міністерства охорони здоров'я, праці та соціального захисту
Факс	(373 22) 269310 / 727-695		
Вебсайт	http://msmps.gov.md	Призначено	Урядом Республіки Молдова

Україна

Міністерство соціальної політики України

Адреса	8/10, вул. Еспланадна, м. Київ 01001 Україна	Відповідальна особа	Пан Андрій Рева
Телефон	380 44 289 54 48; 380 44 226 24 45	Посада	Міністр соціальної політики України
Факс	380 44 289 00 98		
Вебсайт	www.mlsp.gov.ua	Призначено	Прем'єр-міністр України

Директорат соціальних послуг і інтеграції

Адреса	8/10, вул. Еспланадна, м. Київ 01001 Україна	Відповідальна особа	Пані Юлія Гайдаржи
Телефон	380 44 289 54 48; 380 44 226 24 45	Посада	СЕО
Факс	380 44 289 00 98		
Вебсайт	www.mlsp.gov.ua	Призначено	Міністр соціальної політики України

ДОВІДНИК НАЦІОНАЛЬНИХ ПЛАТФОРМ ФОРУМУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА

Вірменія

Національна платформа		Організація, яка бере участь в даному дослідницькому проекті: Жіночий ресурсний центр	
Електронна пошта	armenia@eap-csf.eu	Електронна пошта	gohar@womenofarmenia.org
Відповідальна особа	Пан Борис Навасардян	Відповідальна особа	Пані Гоар Шахназарян
Посада	Фасилітатор від країни (Вірменія)	Посада	Співзасновниця жіночого ресурсного центру
Вебсайт	eaparmenianews.wordpress.com	Вебсайт	www.womenofarmenia.org

Азербайджан

Національна платформа		Організація, яка бере участь в даному дослідницькому проекті: Жіноча асоціація за раціональний розвиток	
Електронна пошта	azerbaijan@eap-csf.eu	Електронна пошта	azerbaijan@shahla.org
Відповідальна особа	Пан Заур Акбар	Відповідальна особа	Пані Шахла Ісмаїл
Посада	Фасилітатор від країни (Азербайджан)	Посада	Голава правління
Вебсайт	csfnpazerbaijan.wordpress.com	Вебсайт	www.ward.az

Білорусь

Національна платформа		Організація, яка бере участь в даному дослідницькому проекті: Організація народної освіти	
Електронна пошта	belarus@eap-csf.eu	Електронна пошта	abf4activeyouth@gmail.com
Відповідальна особа	Пан Микалай Кванталіані	Відповідальна особа	Пані Юлія Міцкевич
Посада	Фасилітатор від країни (Білорусь)	Посада	
Вебсайт	eng.npbelarus.info	Вебсайт	

Грузія

Національна платформа		Організація, яка бере участь в даному дослідницькому проекті: Жіночий політичний ресурсний центр	
Електронна пошта	georgia@eap-csf.eu	Електронна пошта	wprc.wprc@gmail.com
Відповідальна особа	Пан Лаша Тугуши	Відповідальна особа	Пані Кети Курцхалія
Посада	Фасилітатор від країни (Грузія)	Посада	Координатор проекту
Вебсайт	eap-csf.ge	Вебсайт	

Республіка Молдова

Національна платформа		Організація, яка бере участь в даному дослідницькому проекті: «Веста» - Багатодітні матері і жінки - підприємці Гагаузії	
Електронна пошта	moldova@eap-csf.eu	Електронна пошта	vesta.gagauzia@gmail.com
Відповідальна особа	Пан Петру Маковей	Відповідальна особа	Пані Антоніна Волкова
Посада	Фасилітатор від країни (Молдова)	Посада	Директор
Вебсайт	www.eap-csf.md/	Вебсайт	

Україна

Національна платформа		Організація, яка бере участь в даному дослідницькому проекті: Бюро гендерних стратегій і бюджетування	
Електронна пошта	ukraine@eap-csf.eu	Електронна пошта	genderdesk.ua@gmail.com
Відповідальна особа	Пан Геннадій Максак	Відповідальна особа	Пані Тетяна Іваніна
Посада	Фасилітатор від країни (Україна)	Посада	Голова правління
Вебсайт	eap-csf.org.ua	Вебсайт	genderburo.info

КОНСУЛЬТАТИВНО-ДОРАДЧІ ОРГАНИ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ (ЦОВВ)

Найменування міністерства	Найменування консультативно-дорадчого органу	Дата створення
Міністерство внутрішніх справ	Робоча група «Мережа контактних осіб з гендерних питань системи МВС»	
Національна поліція	<i>відсутній</i>	
Державна прикордонна служба	Робоча (консультативно-дорадча) група (для виконання поставлених завдань у забезпеченні рівних прав і можливостей жінок і чоловіків)	17.01.2018
Міністерство економічного розвитку і торгівлі	Громадська рада при Міністерстві економічного розвитку і торгівлі	17.04.2018
Міністерство закордонних справ	Громадська Рада	10.05.2017
Державне агентство України з питань кіно	Громадська рада при Державному агентстві кіно	
Міністерство оборони	Робоча група з питань виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека»	28.04.2016
Міністерство освіти і науки	Робоча група з питань політики гендерної рівності та протидії дискримінації в освіті Міністерства освіти і науки України	03.07.2015
	Створено робочу групу в рамках проекту «Гендерне бюджетування в Україні»	19.04.2017
Міністерство соціальної політики	Міжвідомча рада з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми	07.11.2017
	Експертна рада з питань запобігання та протидії дискримінації за ознакою статі	11.04.2017
	Міжвідомча робоча група щодо запровадження гендерно орієнтованого бюджетування	04.04.2017
Міністерство фінансів	Координаційно-робоча група щодо запровадження в Україні гендерно-орієнтованого бюджетування	24.06.2015
Міністерство юстиції	Робоча група з впровадження гендерних підходів	26.12.2017

КОНСУЛЬТАТИВНО-ДОРАДЧІ ОРГАНИ (ОДА)

Найменування області (регіону)	Найменування консультативно-дорадчого органу	Дата створення
Вінницька	Міжвідомча рада з питань сім'ї, гендерної рівності, запобігання домашньому насильству та протидії торгівлі людьми	01.03.2018
	Експерта рада з питань запобігання та протидії дискримінації за ознакою статі	29.11.2016
Волинська	Регіональна координаційна рада з питань гендерної політики, протидії торгівлі людьми та запобігання домашньому насильству	12.06.2018
Дніпропетровська	Координаційна рада з питань сімейної та гендерної політики, попередження насильства в сім'ї, протидії торгівлі людьми	25.05.2015
Донецька	Регіональна рада з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї, протидії торгівлі людьми	13.02.2013
Житомирська	Обласна координаційна рада з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, попередження насильства та торгівлі людьми	22.02.2008
Закарпатська	Обласна координаційна рада з питань з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї, протидії торгівлі людьми	29.07.2013
Запорізька	Координаційна рада з питань сім'ї, жінок, охорони материнства і дитинства при голові облдержадміністрації	13.02.2013
Івано-Франківська	Міжвідомча рада облдержадміністрації з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми	10.04.2017
Київська	Координаційна рада з питань охорони дитинства та підтримки сім'ї	23.05.2013
Кіровоградська	Обласна координаційна рада з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми	07.02.2014
Луганська	Координаційна рада з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми	відновлено роботу з 2014

Найменування області (регіону)	Найменування консультативно-дорадчого органу	Дата створення
Львівська	Координаційна рада з питань сімейної, гендерної політики, з питань попередження насильства в сім'ї та протидії торгівлі людьми	
Миколаївська	Координаційна рада з питань сім'ї, жінок	08.11.2013
Одеська	Обласна координаційна рада з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми	15.12.2017
Полтавська	Міжвідомча координаційна рада з гендерних питань та проблем сім'ї	27.02.2007
Рівненська	Обласна координаційна рада з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми	04.02.2015
Сумська	Обласна координаційна рада з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству та протидії торгівлі людьми	29.05.2015
Тернопільська	Обласна координаційна рада з питань сім'ї, гендерної рівності, попередження насильства в сім'ї протидії торгівлі людьми	11.03.2016
Харківська	Координаційна рада з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильства в сім'ї протидії торгівлі людьми	16.08.2013
Херсонська	Міжвідомча рада з питань сім'ї, гендерної рівності та протидії торгівлі людьми	13.04.2013
Хмельницька	Координаційна рада з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми	25.02.2013
Черкаська	Рада обласної державної адміністрації з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми	19.05.2009
Чернівецька	Координаційна рада з питань сім'ї, гендерної рівності, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми	21.02.2014
Чернігівська	Міжвідомча рада з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми	26.03.2013
М. Київ	Київська міська координаційна рада з питань запобігання насильству в сім'ї, гендерної рівності та протидії торгівлі людьми	01.09.2016
М.Севастополь	Не надсилалось	

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ

Найменування міністерства	Найменування структурного підрозділу	Керівник підрозділу
Міністерство аграрної політики та продовольства	Відділ розвитку сільських територій Департаменту підтримки розвитку фермерства, кооперації та розвитку сільських територій	Кіріна Ірина Григорівна irina.kirina@minagr-o.gov.ua (044) 279-80-17
Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів	Управління правового забезпечення	Надоненко Олена Михайлівна (044) 279-79-45
Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру	Департамент кадрової політики та персоналу	Ковганич Сергій Петрович kadry@land.gov.ua (044) 244-82-51
Державне агентство лісових ресурсів	Не визначено	
Державне агентство рибного господарства	Не визначено	
Міністерство внутрішніх справ	Відділ з питань дотримання гендерної рівності	Перунова Ольга Сергіївна perunova.os@gmail.com (044) 256-13-26 067 970 85 11
Національна поліція	Не визначено	
Державна прикордонна служба	Управління соціально-гуманітарного та морально-психологічного забезпечення Департаменту організації повсякденної діяльності та соціально-гуманітарного забезпечення	генерал-майор Сердюк Сергій Іванович zvernennia@dp-su.gov.ua (044) 527-64-29
Державна служба України з надзвичайних ситуацій	Відділ взаємодії із засобами масової інформації та комунікацій з громадськістю	Козак Ольга Валеріївна kozak@mns.gov.ua (044) 202 32 31
Державна міграційна служба	Відділ з питань дотримання гендерної рівності та опрацювання звернень громадян, інформаційних запитів Управління організаційного забезпечення Департаменту організаційного забезпечення	Смірнова Ірина Сергіївна smirnova@dmsu.gov.ua (044) 278-34-02 050-076-07-35
Національна гвардія України	Служба з гендерної інтеграції Управління кадрової роботи Головного управління Національної гвардії	Капітонов Сергій Вікторович genderngu@gmail.com, 067 512 63 25

Найменування міністерства	Найменування структурного підрозділу	Керівник підрозділу
Міністерство екології та природних ресурсів	Не визначено	
Державна екологічна інспекція	Не визначено	
Державна служба геології та надр	Не визначено	
Державне агентство водних ресурсів	Не визначено	
Державне агентство України з управління зоною відчуження	Не визначено	
Міністерство економічного розвитку і торгівлі	Управління соціальної та гуманітарної сфери Департаменту розвитку підприємництва та регуляторної політики	Стельмах Олексій Олексійович (044) 596-68-47
Державна служба експортного контролю	Не визначено	
Державна служба статистики	Департамент управління персоналом та організаційного забезпечення	Титаренко Павло Петрович (044) 287-07-61
	відділ правового забезпечення	Гінчук Лілія Іванівна (044) 289-02-67
Державне агентство резерву	Не визначено	
Міністерство енергетики та вугільної промисловості	Управління трудової та соціальної політики	Левчук Тетяна Іванівна (044) 594-65-64
Державна інспекція енергетичного нагляду	Не визначено	
Міністерство закордонних справ	відділ прав людини Департаменту міжнародних організацій	Шутенко Сергій Олександрович uko@mfa.gov.ua (044) 238 15 70
Міністерство інформаційної політики	Не визначено	
Міністерство інфраструктури	Управління безпеки на транспорті та технічного регулювання	Ємуарова Лідія Валеріївна (044) 351-41-58
Державна авіаційна служба	Управління персоналу	Донська Наталія Степанівна donsca@avia.gov.ua (044) 3515469
Державна служба України з безпеки на транспорті	Управління роботи з персоналом	Андрущенко Оксана Миколаївна (044) 351-44-38

Найменування міністерства	Найменування структурного підрозділу	Керівник підрозділу
Міністерство культури	Відділ регіональної політики управління стратегічного планування та розвитку	Биковець Ірина Володимирівна (044) 234-55-30
Державне агентство України з питань кіно	Юридичний відділ	Шевчук Юлія Іванівна (044) 280-12-11
Український інститут національної пам'яті	Не визначено	
Міністерство молоді та спорту України	Департамент молодіжної політики	Кравченко Олеся Вікторівна (044) 287-24-57
Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб	Не визначено	
Міністерство оборони	Департамент військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони	Садовський Микола Степанович (044) 520-07-62
	Головне управління морально-психологічного забезпечення Збройних сил України	Грунтківський Олег Леонідович (044) 235-82-31, (044) 454-40-27
	Управління правового забезпечення Генерального штабу Збройних сил України	полковник юстиції Кушнір Максим Валерійович (044) 454-43-94
Міністерство освіти і науки	Не визначено	
Державна інспекція навчальних закладів	Не визначено	
Міністерство охорони здоров'я	Не визначено	
Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками	відділ управління персоналом	Фомічова Інна Володимирівна fomychova_iv@dls.gov.ua (044) 422-55-81
Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства	Директорат стратегічного планування та європейської інтеграції	Корховий І. (044) 284-05-09
Державна архітектурно-будівельна інспекція	Не визначено	

Найменування міністерства	Найменування структурного підрозділу	Керівник підрозділу
Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження	Відділ роботи з персоналом	Шевченко Олена Олексіївна (044) 590-59-73
Міністерство соціальної політики	Експертна група з питань протидії торгівлі людьми, домашньому насильству, гендерної рівності Директорату соціальних послуг та інтеграції	
	Відділ проблем гендерної рівності та недискримінації Управління запобігання торгівлі людьми та протидії дискримінації	Богданова Наталія Миколаївна (044) 289-55-35
Державна служба України з питань праці	Не визначено	
Державна служба України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції	Не визначено	
Пенсійний фонд	Не визначено	
Міністерство фінансів	Департамент роботи з персоналом та організаційного розвитку	(044) 206-58-94
Державна казначейська служба	Управління персоналу	Лаган Юлій Станіславович (044) 281-49-27
Державна фіскальна служба	Не визначено	
Державна служба фінансового моніторингу	Департамент координації системи фінансового моніторингу	Глущенко Олександр Олександрович ohlushchenko@sdfm.gov.ua (044) 594-16-51 (044) 594-16-31
Міністерство юстиції	Управління соціального, трудового та гуманітарного законодавства Департаменту публічного права	Голева Наталія Петрівна n.holieva@minjust.gov.ua (044) 279-56-31
Державна архівна служба	відділ управління персоналом	Готліб Ніна Миколаївна n.hotlib@arch.gov.ua (044) 275-04-33
Служба безпеки	Центр міжнародного співробітництва	(044) 256-93-33

Найменування міністерства	Найменування структурного підрозділу	Керівник підрозділу
Підпорядковані КМУ		
Державна аудиторська служба	Не визначено	
Державна регуляторна служба	Не визначено	
Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації	Департамент кадрової роботи та управління персоналом	Печенюк Юрій Володимирович (044) 281-92-52
	Відділ пожежної безпеки та охорони праці	Левицька Марія Захарівна (044) 450-06-24
Державне агентство з питань електронного урядування України	Юридична служба	(044) 207-17-47
Державне космічне агентство України	Не визначено	
Державна інспекція ядерного регулювання	Не визначено	
Державний комітет телебачення і радіомовлення	Відділ з питань євроатлантичної інтеграції управління з питань телебачення і радіомовлення, європейської та євроатлантичної інтеграції	Козіна Людмила Миколаївна kozina@tvradio.gov.ua (044) 279-16-26 (044) 239-68-79
Фонд державного майна	Не визначено	
Національне агентство України з питань державної служби	Відділ інформаційно-аналітичного забезпечення Управління стратегічного планування та аналізу політики	Дівак Вікторія Віталіївна divak@nads.gov.ua (044) 279-01-89
Національне агентство України з питань запобігання корупції	Відділ кадрів Управління персоналом	Бойко Ольга Петрівна olga.boyko@nau.gov.ua (044) 200-08-35
Антимонопольний комітет	Управління персоналом	Гладський Олександр Вікторович sl.dilovod@amcu.gov.ua; kadry_amcu@amcu.gov.ua (044) 251-62-98
Державне бюро розслідувань	Не визначено	
Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів	Не визначено	

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ (ОДА)

Найменування області (регіону)	Найменування структурного підрозділу	Контакти керівника
Вінницька	Департамент соціальної та молодіжної політики	Заболотна Наталя Михайлівна dsmp@vin.gov.ua (0432) 61-16-36
Волинська	Департамент соціального захисту населення	Гобод Оксана Михайлівна (0332) 77-81-09 (0332) 77-81-27
Дніпропетровська	відділ сімейної, гендерної політики та протидії торгівлі людьми управління сім'ї та соціальної підтримки Департаменту соціального захисту населення	Рахманов Владислав Рустамович rakhmanov@adm.dp.gov.ua 067-926-63-26
Донецька	Відділ у справах сім'ї, молоді та гендерної рівності управління у справах сім'ї та молоді департаменту сім'ї, молоді та спорту	Кузьменко Ігор Анатолійович fiz.d@dn.gov.ua (099) 315-44-08
Житомирська	відділ сімейної та гендерної політики Департаменту праці, соціальної та сімейної політики	Шмаюн Тетяна Михайлівна (0412) 47-47-57
Закарпатська	Департамент соціального захисту населення	Петрішка Михайло Михайлович (0312) 63-10-31
Запорізька	Відділ оздоровлення, сімейної, гендерної політики та протидії торгівлі людьми Департаменту соціального захисту населення	Дроздова Ольга Миколаївна 061-764-42-65
Івано-Франківська	Департамент соціальної політики	Корженьовський Володимир Михайлович main@sz.if.gov.ua (0342) 75-24-67
Київська	Служба у справах дітей та сім'ї облдержадміністрації	Онопрієнко-Катустіна Н. 285-73-60 ssd_koda@ukr.net
Кіровоградська	Департамент соціального захисту	Догаров Олександр Васильович 0522-22-28-37
Луганська	Департамент соціального захисту населення ОДА (в структурі департаменту – сектор сімейної політики управління соціальних гарантій та компенсацій)	Поліщук Елеонора Андріївна dszn@loga.gov.ua, dszn_loga@i.ua (06452) 3-03-63, 3-03-83
Львівська	Департамент соціального захисту населення	Кузяк Наталя Олегівна (032) 255-37-70
Миколаївська	Департамент соціального захисту населення	Єльчієва Оксана Русланівна (0512) 37-11-03

Найменування області (регіону)	Найменування структурного підрозділу	Контакти керівника
Одеська	Департамент соціальної та сімейної політики	Коваленко Лілія Валентинівна (048) 722-20-80
Полтавська	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту	vssm_oda@adm-pl.gov.ua (0532) 56-92-67
Рівненська	Департамент соціального захисту населення	Шамак Олексій Олександрович dszn@rv.gov.ua (0362) 69-51-44
Сумська	Департамент соціального захисту населення	Дубровський Михайло Володимирович (0542) 60-02-10, 60-02-08
Тернопільська	Відділ сім'ї та молоді облдержадміністрації Управління сім'ї та молоді	Чурбакова Інна Михайлівна ternopilmolod@ukr.net (0352) 23-59-77
Харківська	Відділ у справах сім'ї та по роботі з громадськістю Департаменту соціального захисту населення	Шпарага Юрій Іванович (057) 705-26-68
Херсонська	Відділ сім'ї, гендерної політики та оздоровлення дітей Департамент соціального захисту населення	Причина Геннадій Георгійович dp-soczah@khoda.gov.ua (0552) 26-18-12
Хмельницька	Департамент соціального захисту населення	Лукомська Світлана Іванівна depszn@hmsoczahist.adm-km.gov.ua (0382) 65-68-79
Черкаська	Відділ молодіжної політики, оздоровлення протидії торгівлі людьми, гендерної рівності Управління у справах сім'ї, молоді та спорту	Зеленський Максим Васильович ums2006@ukrpost.ua (0472) 63-85-59, 63-85-96
Чернівецька	Департамент соціального захисту населення	Савкін Віталій Валентинович depszn@bukoda.gov.ua (03722) 4-55-37
Чернігівська	Департамент сім'ї, молоді та спорту ОДА (відділ з питань сім'ї та гендерної політики управління у справах сім'ї та молоді)	Лемеш Ніна Петрівна (0462) 67-54-43
місто Київ	Департамент соціальної політики виконавчого органу Київської міської ради	Крикунов Юрій Володимирович (044) 408-39-74, (044) 408-53-77